

JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE KOKYBĖS VERTINIMO ATASKAITA

VILNIUS, 2012

Vertinimas parengtas VšĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto (VPVI) vertintojų pagal 2011 m. liepos 7 d. pasirašytą sutartį Nr. 1F-19-(6.26) su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD). Vertinimas finansuojamas pagal JRD įgyvendinamą projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ Nr. VP1-4.1-VRM-07-V-01-002, finansuojamą Europos Socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis.

TURINYS	1
SANTRUMPŲ SARAŠAS	3
IVADAS	4
1. SAVIVALDYBĖS KONTEKSTAS	5
2. PRIELAIDOS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMUI	7
2.1 <i>Jaunimo politiką reglamentuojančių teisės aktų struktūra</i>	7
2.2 <i>Jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos ir valstybės tarnautojai</i>	10
2.3 <i>Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos</i>	11
2.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	15
3. JAUNIMO DALYVAVIMAS	17
3.1 <i>Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją</i>	17
3.2 <i>Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių įstaigų ir organizacijų savivaldoje</i>	17
3.3 <i>Jaunimo veikla</i>	19
3.4 <i>Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo ir globos įstaigose</i>	20
3.5 <i>Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje</i>	20
3.6 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	23
4. PARAMA JAUNIMUI	25
4.1 <i>Finansinė parama</i>	25
4.2 <i>Materialinė parama</i>	27
4.3 <i>Kitokia parama</i>	28
4.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	29
5. JAUNIMO NEFORMALUS UGDYMAS, JAUNIMO MOKYMAI IR KONSULTAVIMAS	30
5.1 <i>Jaunimo mokymas ir konsultavimas</i>	30
5.2 <i>Asmenys, dirbantys su jaunimu</i>	31
5.3 <i>Jaunimo neformalaus ugdymo situacija</i>	31
5.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	33
6. JAUNIMO INFORMAVIMAS	35
6.1 <i>Jaunimo informavimas apie jaunimo politikos įgyvendinimą</i>	35
6.2 <i>Jaunimo veiklos žinomumas</i>	37
6.3 <i>Jaunimo leidiniai ir erdvė jaunimui vietinėje žiniasklaidoje</i>	37
6.4 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	38
7. TARPŽINYBIŠKUMAS, TARPSEKTORIŠKUMAS, JAUNIMO POLITIKOS INTEGRALUMAS	40
7.1 <i>Jaunimo politiką integruojančios struktūros</i>	40
7.2 <i>Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių veiklų programose, planuose</i>	41
7.3 <i>Tarpžinybinių ir tarpsektorinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas</i>	41
7.4 <i>Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams</i>	43
7.5 <i>Skyriaus išvados ir rekomendacijos</i>	43
8. JAUNIMO POLITIKOS TOBULINIMAS IR INOVACIJOS	45
8.1 <i>Jaunimo poreikių tyrimai ir jų vykdytojai</i>	46
8.2 <i>Jaunimo situacijos stebėseną</i>	47
8.3 <i>Jaunimo politikos vertinimas</i>	47
8.4 <i>Tyrimų rezultatų ir stebėsenos duomenų naudojimas</i>	47

8.5 Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką	48
8.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos.....	48
<u>9. TARPTAUTINIAI RYŠIAI IR BENDRADARBIAVIMAS.....</u>	<u>51</u>
9.1 Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.....	51
9.2 Skyriaus išvados ir rekomendacijos.....	51
<u>10. GEROJI PRAKTIKA</u>	<u>53</u>
<u>11. VERTINIMO APIBENDRINIMAS.....</u>	<u>54</u>
1 Priedas. atliktų Interviu sąrašas.....	58

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

ES	Europos Sąjunga
JP	Jaunimo politika
JRD	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
JRK	Jaunimo reikalų koordinatorius
LR	Lietuvos Respublika
NVO	Nevyriausybė organizacija
SJRT	Savivaldybės Jaunimo reikalų taryba
VPVI	VšĮ Viešosios politikos ir vadybos institutas

Vertinimas atliktas 2011 m. rugsėjo – 2012 m. gruodžio mėnesiais pagal su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos suderintas metodines gaires (toliau – Metodika). Metodika parengta VšĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintą jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką ir jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašą bei JRD įgyvendinamo projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ metu patobulintą jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką.

Remiantis Metodika, kokybės vertinimo tikslai yra:

1. siekti maksimalaus valstybės ir savivaldybių vykdomų programų bei priemonių jaunimo politikos srityje efektyvumo, harmoningos jaunimo politikos plėtros, nukreiptos į jaunimui aktualių klausimų sprendimą, visose Lietuvos Respublikos savivaldybėse;
2. skatinti savivaldybes nuolat tobulėti jaunimo politikos srityje.

Siekiant vertinimo tikslų, šioje ataskaitoje:

1. surinkti duomenys apie jaunimo politikos padėtį Kėdainių rajono savivaldybėje, joje įgyvendinamas įvairias programas ir priemones, skirtas jaunimui;
2. išsiaiškinti Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos privalumai ir trūkumai;
3. aptarti Kėdainių rajono savivaldybės gerosios praktikos pavyzdžiai;
4. išanalizuoti surinkti duomenys pagal išskirtus vertinimo klausimus ir įvertinimo lenteles bei pateiktos išvados ir rekomendacijos.

Vertinimui atlikti buvo naudojami šie duomenų rinkimo metodai:

- *pirma*, 2012 m. vasario mėnesį buvo atlikti du interviu su Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatore (JRK) ir savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos (SJRT) pirmininku;
- *antra*, iš savivaldybės buvo surinkti ir išanalizuoti įvairūs vertinimui reikalingi duomenys, taip pat atlikta dokumentų ir antrinių šaltinių analizė;
- *trečia*, naudoti savivaldybėse veikiančių su jaunimu dirbančių organizacijų apklausos duomenys. Apklausa vykdyta 2011 m. rugsėjo mėnesį. Apklausoje dalyvavo penki Kėdainių rajono savivaldybės administracijos atstovai ir šeši jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai.

Ataskaitą sudaro vienuolika dalių. Pirmoje dalyje pristatomas savivaldybės kontekstas. Antroje – devintoje dalyse pateikiami pagal devynis Metodikos indikatorius surinkti duomenys ir jų analizė. Dešimtoje dalyje aptariama geroji praktika. Vienuoliktoje dalyje pateikiamas vertinimo apibendrinimas pagal vertintojų pasiūlytą analizės modelį. Pagal kiekvieną vertinimo kriterijų jaunimo politikos įgyvendinimas vertinamas skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visai neatitinka (neatsižvelgia / neįtraukia ir t.t. atitinkamai pagal vertinamą rodiklį), 2 – prastai atitinka, 3 – vidutiniškai atitinka, 4 – gerai atitinka, 5 – puikiai atitinka.

1. SAVIVALDYBĖS KONTEKSTAS

Kėdainių rajono savivaldybės administracinis centras – Kėdainiai. Rajono plotas – 1677 km². (20,7 proc. apskrities ploto). Remiantis Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis¹, 2011 m. savivaldybėje gyveno 60196 gyventojai. Rajone yra šios seniūnijos: Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių, Kėdainių miesto, Krakių, Pelėdnagių, Pernaravos, Surviliškio, Šėtos, Truskavos, Vilainių. Vertinimo tikslams savivaldybei priskirtas „kaimiškumo“ laipsnis. Atsižvelgiant į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taikomas kiekybines ribas, pagal kaimiškumo laipsnį, išskiriamos kelios savivaldybių grupės: „labai kaimo“, „kaimo“, „pusiau kaimo“, „priemiesčio“ ir „miesto“². Pagal šį kriterijų, Kėdainių rajono savivaldybė priskiriama „pusiau kaimo“ savivaldybių kategorijai.

Remiantis savivaldybės administracijos atstovų pateiktais duomenimis, 2011 m. savivaldybėje gyveno 13816 jaunų žmonių (14-29 metų), iš jų 6534 mieste ir 7282 kaime. Registruotų jaunų bedarbių skaičius savivaldybėje – 779. Savivaldybėje veikia 27 bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose mokosi 7068 mokiniai. Savivaldybėje veikia 1 profesinio rengimo mokykla (330 mokinių), 1 aukštoji neuniversitetinė mokykla (377 mokiniai), 4 neformalaus švietimo įstaigos (1448 mokiniai) ir 1 Suaugusiųjų mokymo centras (367 mokiniai). Savivaldybėje veikia po 1 dailės, muzikos, sporto ir kalbų mokyklą, 32 sporto klubai. Savivaldybėje yra 42 priklausomybės ligomis sergantys jauni asmenys. Savivaldybėje veikia 15 jaunimo organizacijų, kurių veikloje dalyvauja 192 jauni žmonės (14-29 metų). Duomenys rodo, jog jaunimo organizacijų veikloje dalyvauja labai nedidelė jaunimo dalis nuo bendro jaunų žmonių savivaldybėje skaičiaus.

2011 m. JRD užsakymu buvo atliktas Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimas. Šio tyrimo tikslas buvo ištirti jaunimo problemas (pagal apibrėžtus rodiklius) jaunimo politikos įgyvendinimo srityse. Pasirinktos šios sritys: mokymasis ir studijos, darbas, laisvalaikis, gyvenimo sąlygos, dalyvavimas, fizinė ir psichinė sveikata, įpročiai ir gyvenimo būdas, šeima, draugai, kaimynystė. Tyrimo populiaciją sudarė jaunimo atstovai nuo 14 iki 29 metų, tyrimo metu gyvenantys, besimokantys ar dirbantys Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje (400 tiriamųjų).

2011 m. Kėdainių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro užsakymu buvo parengtas Kėdainių rajono mokyklų mokinių gyvenimo ir savijautos tyrimas. Šios tyrimo tikslas – įvertinti Kėdainių rajono mokyklų 11, 13 ir 15 metų amžiaus mokinių savijautą bei pagrindinius gyvenimo komponentus (mitybą, fizinį aktyvumą, rūkymo, alkoholinių gėrimų ir narkotikų vartojimo įpročius ir kt.) ir palyginti šiuos duomenis su 25 kitų savivaldybių duomenimis. Lietuvos jaunų žmonių gyvenimo pokyčiai vertinami dalyvaujant

¹ <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M3010202&PLanguage=0>

² Išskiriant miesto ir kaimo regionus atsižvelgiama į didžiųjų miestų poveikį su jais besiribojančioms kaimiškosioms teritorijoms. Šis poveikis pasireiškia priemiestinių gyvenamųjų zonų formavimuisi ir kitais kaimiškų teritorijų funkciniais ryšiais su miestu, kuris daro lemiamą įtaką apie didmiestį susitelkusių kaimo gyvenamųjų vietovių vystymuisi. „Priemiesčio“ savivaldybėms priskiriamos savivaldybės, esančios metropolinių centrų įtakoje. Lietuvoje, remiantis administraciniu suskirstymu bei pagal gyventojų skaičių didiesiems miestams yra priskiriami šeši miestai: Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys ir Alytus, kurių gyventojų skaičius didesnis nei 50 tūkst. Todėl savivaldybės, kurios yra prie metropolinių Lietuvos centrų bei regioninio centro Alytaus - Vilniaus r. sav., Kauno r. sav., Klaipėdos r. sav., Šiaulių r. sav., Panevėžio r. sav. bei Alytaus r. sav. priskiriamos „priemiesčio“ savivaldybėms. Grupių atskyrimui naudojamos EBPO taikomos kiekybinės ribos: i) į „pusiau kaimo“ savivaldybių grupę patenka savivaldybės, kuriose kaimo gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje sudaro nuo 32 iki 49 proc. (imtinai); ii) į „kaimo“ savivaldybių grupę patenka savivaldybės, kuriose kaimo gyventojų dalis bendrame gyventojų skaičiuje svyruoja nuo 50 iki 70 proc.; iii) „labai kaimo“ savivaldybėmis laikomos tos, kuriose kaimo gyvenamosiose vietovėse gyvena daugiau kaip 70 proc. visų savivaldybės gyventojų.

tarptautiniame mokinių sveikatos ir gyvensenos tyrime. Šis tyrimas yra svarbus ir tuo, kad taikant standartizuotus tyrimo metodus atsirado galimybė sugretinti ir palyginti jaunų žmonių sveikatos ir gyvensenos rodiklius ir regioniniu, ir tarptautiniu mastu. Tyrimo rezultatai parodė, jog pastaruoju metu Kėdainių rajono mokinių sveikata, savijauta bei gyvensena daugelio vertinimų atžvilgiu yra prastesnė nei kitų Lietuvos miestų ir rajonų mokinių.

2. PRIELAIDOS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMUI

Šioje dalyje pristatomos pagrindinės prielaidos, reikalingos jaunimo politikos įgyvendinimui savivaldybėje. Apžvelgiami jaunimo politiką reglamentuojantys dokumentai, jaunimo politiką (JP) įgyvendinantys savivaldybės struktūriniai padaliniai ir jų darbuotojai, aptariamos jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos. Taip pat pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

2.1 Jaunimo politiką reglamentuojančių teisės aktų struktūra

Šioje dalyje pirmiausia aptariama Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politiką reglamentuojančių dokumentų struktūra, pristatomas jaunimo politikos turinys ir glaustai įvertinamas jaunimo politikos turinio atitikimas jaunimo poreikiams:

- *pirma*, pateikiama teisės aktų, reglamentuojančių jaunimo politiką savivaldybėje, struktūra;
- *antra*, pristatomos jaunimo politikos savivaldybėje kryptys, tikslinės grupės, prioritetai;
- *trečia*, remiantis JRK ir jaunimo atstovų suteikta informacija, aptariami jaunimo poreikiai, apžvelgiama, ar planavimo dokumentuose pristatomos jaunimo politikos kryptys atitinka šiuos poreikius. Taip pat aptariamos jaunimo politikos kryptys, kurioms skiriama daugiausiai ir / ar mažiausiai dėmesio, atskleidžiama, kaip tai vertina savivaldybės ir jaunimo atstovai (remiantis apklausos ir interviu duomenimis).

Šio skyriaus informacija parodo savivaldybės pasiekimus jaunimo politikos strateginiame planavime. Patvirtinti strateginiai JP dokumentai, tokie kaip JP koncepcija, JP strategija, savivaldybėje padeda numatyti JP plėtros kryptis, užtikrina JP plėtros tęstinumą įvykus darbuotojų kaitai. Tuo tarpu patvirtinti įgyvendinimo dokumentai, tokie kaip JRK darbo programa, parodo, kaip numatyta JP politika savivaldybėje yra įgyvendinama.

Teisės aktų struktūra

Kėdainių rajono savivaldybė, formuodama ir įgyvendindama jaunimo politiką, vadovaujasi nacionaliniu lygmeniu jaunimo politikos klausimais priimtais teisės aktais³ ir Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimais bei kitais savivaldybės administracijos priimtais teisės aktais. Jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą reglamentuojančių savivaldybės teisės aktų sąrašas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Savivaldybės jaunimo politiką reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai

Dokumento pavadinimas	Patvirtinta (metai)
Savivaldybės institucijų priimti teisės aktai dėl savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatų ir tarybos sudėties patvirtinimo	2011
Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos planas	2009, 2010, 2011

³ Nurodomi šie nacionalinio lygmens dokumentai: LR asociacijų įstatymas, LR biudžeto sandaros įstatymas, LR jaunimo politikos pagrindų įstatymas, LR labdaros ir paramos įstatymas, LR švietimo įstatymas, LR vietos savivaldos įstatymas, kt., taip pat LR Vyriausybės nutarimai, LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymais.

Dokumento pavadinimas	Patvirtinta (metai)
Jaunimo reikalų tarybos veiklos ataskaita	2009, 2010
Jaunimo reikalų koordinatorės pareiginiai nuostatai	2011
Jaunimo reikalų koordinatorės darbo programa	2009, 2010, 2011
Savivaldybės tarybos sprendimas dėl lėšų savivaldybės biudžete jaunimo politikai įgyvendinti	2011
Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinami Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto nuostatai.	2009

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis⁴

Kėdainių rajono savivaldybė nėra patvirtinusi jaunimo politikos koncepcijos. Koncepcijos projektą buvo parengusi SJRT, tačiau savivaldybės taryba dokumento nepatvirtino, motyvuodama tuo, kad nėra teisinio pagrindo ją priimti, t.y. nėra patvirtintos nacionalinės jaunimo politikos koncepcijos.

Jaunimo politika yra integruota į įvairias Kėdainių rajono savivaldybės vykdomos politikos sritis – jaunimo reikalų klausimai yra įtraukiami į strateginio veiklos plano programas. JP įgyvendinimui yra skirtas **Kėdainių rajono savivaldybės 2012-2014 m. strateginio veiklos plano** penktos programos „Kultūros veiklos plėtra“⁵ ketvirtas tikslas „Formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti“. Atskiros tiesiogiai jaunimo politikos įgyvendinimui skirtos programos vertinimo metu⁶ savivaldybė nebuvo patvirtinusi, tačiau buvo parengtas Kėdainių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2020 metų, kuriame numatyta parengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos 2014-2019 m. plėtros programą (strategiją).

SJRT veiklą reglamentuoja **Kėdainių rajono savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos nuostatai**⁷. Juose įtvirtinti JRT veiklos tikslai, uždaviniai, funkcijos. JRT nuostatai bei sudėtis yra patvirtinami savivaldybės tarybos sprendimu.

JRK veikia pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos **Švietimo skyriaus vyriausiojo specialisto (jaunimo reikalų koordinatoriaus) pareigybės aprašymą**⁸, kuriame įtvirtinti specialūs reikalavimai, keliami šias pareigas einančiam specialistui, jo funkcijos bei atskaitomybė. Numatytos funkcijos labai gerai atitinka Pavyzdiniame savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme⁹ numatytas funkcijas.

Savivaldybės biudžeto lėšos jaunimo politikos įgyvendinimui yra skirstomos remiantis 2011 m. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2011 metų biudžeto tvirtinimo“¹⁰. Šio dokumento 5 priede pagal savivaldybės vykdomas tikslines programas išskirtos lėšos ir jaunimo politikai. Kitas dokumentas, reglamentuojantis jaunimo ir jaunimui skirtų veiklų finansavimo tvarką yra Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinami **Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo iš**

⁴ JRK suteikti duomenys apima JRK užpildyto klausimyno duomenis (statistinius duomenis, nuomonę, informaciją), dokumentus ir statistinius duomenis, kurie buvo pateikti elektroniniu paštu, ir interviu su JRK metu pateiktus faktus bei išsakytą nuomonę.

⁵ Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. TS-352.

⁶ Čia ir toliau - 2011 m. rugsėjo – 2012 m. vasario mėn.

⁷ Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės 2011 m. gegužės 13 d. sprendimu NR. TS-171.

⁸ Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. AD-1-867.

⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. A1-137.

¹⁰ Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 4 d. sprendimas Nr. TS-4.

Savivaldybės biudžeto nuostatai¹¹, kuriuose yra pateikti reikalavimai projektų turiniui ir projektus teikiančioms organizacijoms, reglamentuotas projektų teikimas konkursui, projektų vertinimas, finansavimas, vykdymas ir kontrolė.

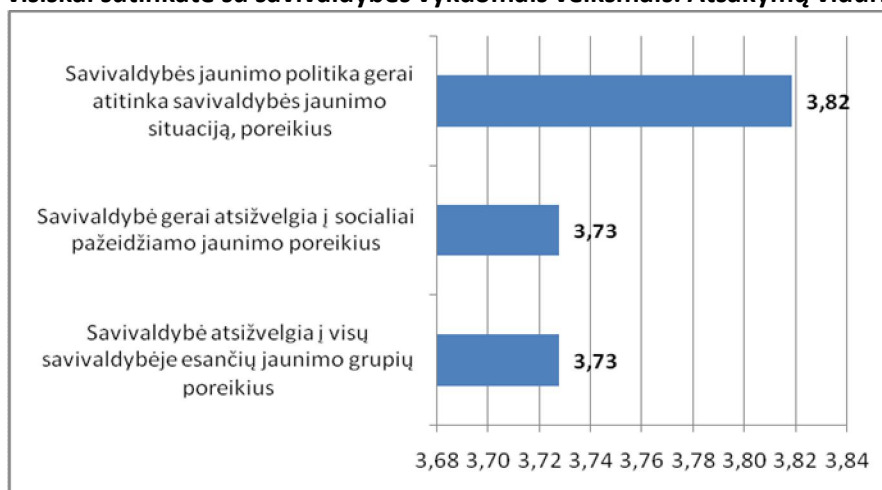
Savivaldybės jaunimo politikos kryptys ir jų atitikimas poreikiams

Savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo kryptis galima nustatyti analizuojant Kėdainių rajono savivaldybės 2012-2014 m. strateginio veiklos plano penktoje programoje „Kultūros veiklos plėtra“¹² įtvirtinto ketvirtojo programos tikslo „Formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti“ aprašymą. Šiam tikslui pasiekti keliamas uždavinys – formuoti ir plėtoti jaunimo politiką rajono savivaldybėje. Uždaviniui įgyvendinti yra numatytos dvi priemonės: jaunimo veiklos projektų finansavimas ir rajono jaunimo organizacijų veiklos programų finansavimas. Taip pat yra numatytas rezultato vertinimo kriterijus – siekiama, kad aktyviai veikiančių rajono jaunimo organizacijų skaičius būtų ne mažesnis nei 10 organizacijų, o jų veiklose dalyvautų ne mažiau nei 300 jaunuolių. Remiantis numatytų priemonių aprašymais, galima teigti, kad pagrindinės Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos kryptys yra:

- nevyriausybinį jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų stiprinimas ir jų veiklos efektyvumo užtikrinimas, skiriant finansavimą jų vykdomoms veikloms;
- jaunimo užimtumo skatinimas, užtikrinant aktyvų rajono jaunimo įsitraukimą į pozityvią veiklą;
- jaunų žmonių nusikalstamumo mažinimas, žalingų įpročių prevencija.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos bei jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų nuomone, savivaldybės jaunimo politika gana gerai¹³ atitinka savivaldybės jaunimo situaciją ir poreikius, šiek tiek prasčiau savivaldybė atsižvelgia į socialiai pažeidžiamo jaunimo poreikius ir visų savivaldybėje esančių jaunimo grupių poreikius ir (1 pav.).

1 pav. Įvertinkite savivaldybės įgyvendinamą jaunimo politiką. Pateikite savo nuomonę, įvertindami skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate su vykdomais veiksmais, o 5 – visiškai sutinkate su savivaldybės vykdomais veiksmais. Atsakymų vidurkiai. N=11¹⁴

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

¹¹ Patvirtinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-25.

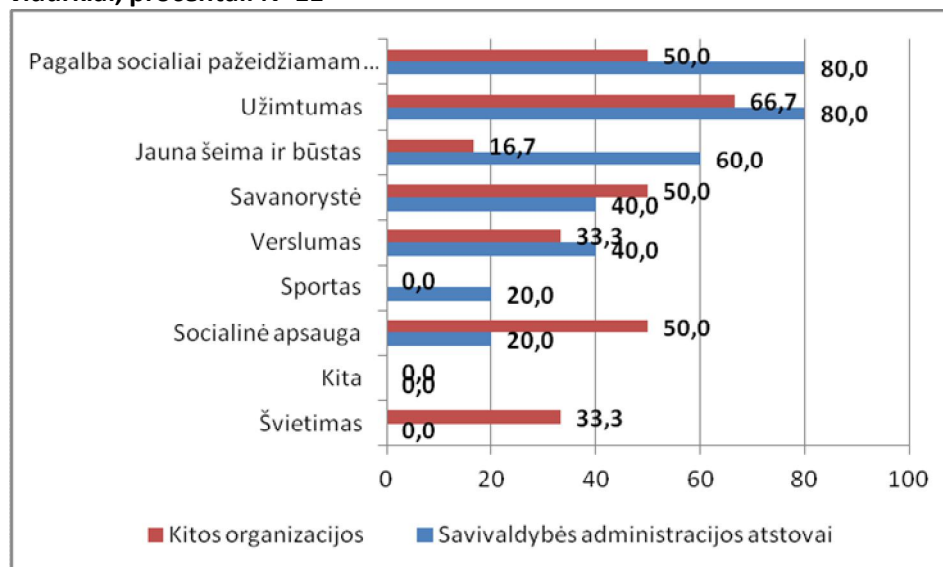
¹² Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. TS-352.

¹³ Čia ir toliau ataskaitoje pagal kiekvieną vertinimo kriterijų jaunimo politikos įgyvendinimas vertinamas skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visai neatitinka (neatsižvelgia/neįtraukia ir t.t. atitinkamai pagal vertinamą rodiklį), 2 – prastai atitinka, 3 – vidutiniškai atitinka, 4 – gerai atitinka, 5 – puikiai atitinka.

¹⁴ Čia ir toliau N = į apklausos klausimą atsakiusiųjų apklausos respondentų skaičius.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos bei jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų nuomone, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama užimtumui, pagalbai socialiai pažeidžiamam jaunimui, savanorystei ir verslumui (2 pav.). Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuomone, mažiau aktualios jaunos šeimos ir būsto bei sporto sritys, o daugiau dėmesio turi būti skiriama socialinės apsaugos ir švietimo sritims.

2 pav. Kokios jaunimo politikos sritys/ kokie jaunimo poreikiai, Jūsų nuomone, turėtų būti daugiau įtraukiami į savivaldybės darbotvarkę? Pažymėkite 3 svarbiausias sritis. Atsakymų vidurkiai, procentai. N=11

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

2.2 Jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos ir valstybės tarnautojai

Šiame skyriuje pristatomi jaunimo politiką įgyvendinantys savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai bei pateikiamas darbuotojų skaičius, taip pat aptariamos sudarytos sąlygos jaunimo atstovams įsitraukti į JP įgyvendinimą.

Jaunimo politiką Kėdainių rajono savivaldybėje įgyvendina jaunimo reikalų koordinatė, savivaldybės Jaunimo reikalų taryba bei atskiri savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai. Savivaldybės administracijos skyriai prie JP įgyvendinimo prisideda savo kompetencijos ribose, vykdydami tiesiogiai priskirtas funkcijas. 2 lentelėje pateikiamas šių skyrių sąrašas bei JP įgyvendinančių darbuotojų skaičius.

2 lentelė. Valstybės tarnautojai, atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje

Skyrius	Įgyvendina tik jaunimo politiką (darbuotojų skaičius)	Įgyvendina jaunimo politiką greta kitų veiklų (darbuotojų skaičius)
Švietimo skyrius	1	2
Kultūros ir sporto skyrius	-	2
Vaiko teisių apsaugos skyrius	-	1
Socialinės paramos skyrius	-	1
Aplinkosaugos ir civilinės saugos skyrius	-	1
Žemės ūkio ir melioracijos skyrius	-	1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, etatų, skiriamų jaunimo politikai įgyvendinti skaičius nesikeitė nuo 2008 metų. JRK nuomone, jaunimo politikai įgyvendinti skirtas tinkamas darbuotojų skaičius, tačiau šiems darbuotojams priskirta per daug papildomų veiklų. Dažniausiai su jaunimu susijusias veiklas inicijuoja JRK, kiti savivaldybės administracijos skyriai padeda, kiek tai liečia jų tiesiogines funkcijas. Aktyviai jaunimo užimtumo klausimus sprendžia savivaldybės Kultūros ir sporto bei Švietimo skyrius.

Remiantis JRT nuostatais, Jaunimo reikalų taryba lygiateisės partnerystės principu sudaroma iš 12 neetatinių narių Kėdainių rajono savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui: 6 nariai – Kėdainių rajono savivaldybės institucijų ir įstaigų atstovai, 6 nariai – po vieną rajono moksleivių tarybos bei Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakulteto studentų atstovybės atstovą, keturi rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų demokratiniais principais išrinkti ir deleguoti atstovai. 2012 metais JRT vadovavo pagal amžių jaunimui priskirtinas rajono savivaldybės tarybos narys, kuris taip pat priklausė jaunimo organizacijai “Darbas”.

2.3 Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos

Šiame skyriuje vertinama, ar savivaldybėje yra sudarytos prielaidos efektyviai JRK veiklai bei pakankamam JRK indėliui į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą užtikrinti.

Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorė yra valstybės tarnautoja, priklausanti savivaldybės administracijos Švietimo skyriui. Kėdainių rajono savivaldybėje JRK dirba daugiausiai jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais, tam skirdama apie 90 proc. savo laiko.

Kėdainių rajono savivaldybėje JRK kaita nėra dažna (ypač lyginant su kitomis savivaldybėmis). Nuo 1998 m. šias pareigas eina vyr. specialistė Audronė Stadalnykienė.

JRK veikia pagal 2011 m. savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintą pareigybės aprašymą. Pažymėtina, kad JRK pareigybės aprašyme yra įtvirtintos visos Pavyzdiniame savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme¹⁵ numatytos funkcijos, tačiau numatytas Kėdainių rajono savivaldybės JRK pavaldumas neatitinka tai numatančios šio dokumento nuostatos – JRK yra pavaldi ne savivaldybės administracijos direktoriui, bet struktūrinio padalinio vedėjui. Vis dėlto, apibendrinant, JRK pareigybės aprašymas labai gerai atitinka Pavyzdinį savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymą.

Galima išskirti šias pagrindines JRK funkcijas:

- inicijuoti jaunimo politikos įgyvendinimo priemones;
- rengti savivaldybės mero, tarybos, administracijos direktoriaus tvirtinamų dokumentų, susijusių su jaunimo politika ir jos įgyvendinimu, projektus;
- kaupti ir skleisti informaciją visuomenei, jaunimui ir jaunimo organizacijoms;
- rengti metines jaunimo padėties ir jaunimo politikos įgyvendinimo pokyčių savivaldybėje apžvalgas;
- koordinuoti savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos darbą;
- vykdyti tarpinstitucinį bendradarbiavimą jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo srityje;

¹⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. A1-137

- bendradarbiauti su jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis organizacijomis ir neformaliomis jaunimo grupėmis;
- atstovauti jaunimo interesus, jaunimo politikos klausimus darbo grupėse ir komisijoje;
- inicijuoti jaunimo organizacijų bei jaunimo grupių projektus Europos Sąjungos ir Lietuvos fondams;
- dalyvauti plėtojant bendradarbiavimą jaunimo politikos įgyvendinimo srityje su kitomis savivaldybėmis ir užsienio šalimis, siekiant perimti ir pasidalinti kitų Lietuvos savivaldybių bei užsienio šalių jaunimo politikos įgyvendinimo gerosios praktikos pavyzdžiais.

Remiantis vertinimui pateiktais duomenimis, 2011-2012 m. prioritetingas JRK veiklos kryptis:

- rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių savivaldos plėtra ir veiklos galimybių gerinimas;
- rajono jaunimo organizacijų veiklos skatinimas ir veiklos plėtra;
- kaimo jaunimo užimtumo sąlygų gerinimas.

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, pagrindinės problemos savivaldybės jaunimo politikos srityje yra:

- jaunų žmonių pasyvumas, ypač kaimiškose vietovėse;
- pasyvi jaunimo organizacijų veikla;
- atviro jaunimo centro nebuvimas;
- atvirų erdvių jaunimui stoka.

Šios problemos sprendžiamos suteikiant kuo daugiau informacijos jaunimui ir jaunimo organizacijoms jiems aktualiomis temomis ir klausimais, vykdant konsultacijas. Sprendžiant jaunimo pasyvumo problemą, yra organizuojami įvairūs renginiai jaunimui, į kurių organizavimą stengiamasi įtraukti jaunus žmones, taip suteikiant jiems galimybę realizuoti savo iniciatyvas, suteikti žinių ir patirties. Tokia veikla yra puiki motyvacija jauniems žmonėms vėliau patiems imtis iniciatyvos. Siekiant, kad rajone atsirastų kuo daugiau atvirų erdvių jaunimui, rajono kultūros ir švietimo įstaigų vadovams organizuojami mokomieji seminarai, vyksta pokalbiai vietose, aptariama kiekviena situacija. Rengiama atviro jaunimo centro įkūrimo galimybių studija.

JRK savo kompetencijos klausimais vertinamuoju laikotarpiu¹⁶ buvo ir yra šių darbo grupių bei komisijų narė:

- Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija;
- Kėdainių rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisija;
- Kėdainių rajono Bendruomenės vaiko teisių apsaugos taryba;
- Vaikų užimtumo ir nusikalstamumo prevencijos projektų recenzentų grupė;
- Kėdainių rajono savivaldybės Kultūros projektų vertinimo komisija;
- Kėdainių rajono savivaldybės Kaimo bendruomenių veiklos projektų vertinimo komisija;
- Kėdainių rajono savivaldybės Jaunimo reikalų taryba (koordinuoja ir aptarnauja jos darbą);
- Kėdainių rajono savivaldybės 2009-2011 m. strateginio veiklos plano programų projektų rengimo darbo grupė;
- Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2020 metų rengimo darbo grupė;
- akcijos „Darom 2011“ koordinavimo Kėdainių rajono savivaldybėje grupė;

¹⁶ Vertinamas laikotarpis apima 2008-2011 m.

- darbo grupė projektui „Travelling Social Cuisine“ organizuoti;
- Kėdainių miesto šventės organizavimo darbo grupė.

Verta pastebėti, kad JRK yra įtraukta į tas savivaldybės komisijas ir darbo grupes, kurios turi esminį poveikį sprendimams su jaunimo politika tiesiogiai susijusiose viešosios politikos srityse, taigi, JRK turi galimybę daryti įtaką priimant jaunimui aktualius sprendimus, reikalingus jaunimo situacijai savivaldybėje pakeisti. Remiantis vertinimui surinktais duomenimis, per 2008-2011 m. laikotarpį, JRK pateikė šiuos svarbesnius pasiūlymus savivaldybės institucijoms ir įstaigoms:

- dėl atviro jaunimo centro įkūrimo (2009 m., 2011 m.);
- 2010 m. Kėdainių rajono savivaldybės Kultūros ir sporto skyriui dėl atvirų erdvių jaunimui rajono kultūros įstaigose atsiradimo ir kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo dirbant su jaunimu;
- dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013 metų strateginio plano rengimo: dėl veiklos projektų, jaunimo organizacijų veiklos programų finansavimo ir kt. priemonių;
- dėl pedagoginių-psichologinių žinių kurso organizavimo rajono kultūros, sporto, švietimo ir kt. darbuotojams, dirbantiems neformaliojo švietimo srityje;
- dėl Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2020 metų rengimo:
 - dėl vaikų ir jaunimo, ypatingai socialinę atskirtį patiriančių, užimtumo įvairovės bei sąlygų jų socializacijai sudarymo;
 - dėl NVO nariams mokymų organizavimo galimybių;
 - dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos 2014-2019 metų plėtros programos parengimo ir įgyvendinimo;
 - dėl įvairių socialinių partnerių ir NVO bendrų veiklų, skirtų rajono gyventojų socialinei ir pilietinei saviraiškai planavimo ir vykdymo;
 - dėl sąlygų rajono vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumui bei aktyviam dalyvavimui rajono visuomeniniame gyvenime gerinimo;
 - dėl stacionarios stovyklos įkūrimo ir atviros erdvės jaunimui Kėdainių kultūros centre įkūrimo.

Į pasiūlymus buvo atsižvelgta.

Pastaraisiais metais gerokai padidėjo JRK darbo apimtys, prisidėjo daugiau veiklos, susijusios su jaunimo projektų atrankos konkurso vykdymu, projektų įgyvendinimo koordinavimu ir priežiūra.

JRK darbas planuojamas rengiant metinius veiklos planus. Už šių planų įgyvendinimą atsiskaito savivaldybės merui ir administracijos direktoriui kartu su JRT teikdama jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitą. JRK už savo veiklą taip pat atsiskaito Jaunimo reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijai.

Remiantis vertinimo metu surinktais duomenimis, savivaldybė sudaro pakankamas sąlygas JRK kelti kvalifikaciją. JRK kasmet dalyvauja ir tobulinasi įvairiuose kursuose ir seminaruose. 3 lentelėje pateikiama informacija apie 2008-2011 m. JRK kvalifikacijos kėlimą, kuris buvo finansuotas iš įvairių šaltinių. JRK nuomone, per pastaruosius trejus metus JRK galimybės kelti kvalifikaciją padidėjo. Didesnę įtaką JRK kvalifikacijos tobulinimui turi ne savivaldybės inicijuoti kvalifikacijos tobulinimo renginiai, o nacionaliniu lygiu (JRD ar kitų institucijų, organizacijų) iniciatyva organizuoti mokymai ir kiti renginiai.

3 lentelė. JRK kvalifikacijos kėlimas 2008-2011 m.

Metai	Kursai / seminarai (aprašymas)
2008	1. 2008 m. vasario 12 d. seminaras „Kaimo bendruomenių veikla ir projektų ruošimas“. Organizatorius – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai.

Metai	Kursai / seminarai (aprašymas)
	<ol style="list-style-type: none"> 2. 2008 m. vasario 12 d. seminaras „Kaimo jaunimo verslumo skatinimas“. Organizatorius Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai. 3. 2008 m. vasario 28-29 d. seminaras „Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių kompetencijos kėlimas“. Organizatorius – Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. 4. 2008m. gegužės 20 d. nacionalinė konferencija „Jaunimo galimybių plėtra savivaldybėse“. Organizatorius – Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. 5. 2008 m. birželio 11-13 d. Lietuvos jaunimo reikalų koordinatorių suvažiavimas „Koordinalizacija – 2008“. Organizatorius – Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija. 6. Valstybės tarnautojų kompetencijos kėlimo projektas „KAVAKompet“. Kvalifikacijos tobulinimas mokymo programos moduluose: ECDL, „Projektų valdymas“, „Strateginis planavimas“, „Darbuotojų veiklos valdymas“. Organizatoriai – Kauno apskrities viršininko administracija ir Kėdainių rajono savivaldybės administracija.
2009	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2009 m. kovo 2-4 d. seminaras savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams. Organizatorius – JRD. 2. 2009 m. kovo 12 d. seminaras „Projektų rengimas ir valdymas“. Organizatorius – Kėdainių švietimo centras. 3. 2008 m. lapkričio 5 d. tarptautinė konferencija „Naujos narkotikų vartojimo tendencijos: faktai ir sprendimai“. Organizatorius – Narkotikų kontrolės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.
2010	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2010 vasario 2 d. seminaras „Viešieji pirkimai mažose perkančiose organizacijose. Pokyčiai 2010 m“. Organizatorius – UAB „OPIC BALTIJA“. 2. 2010 m. kovo 3 d. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos mokymų tobulinimo kursai, įgyvendinami pagal Jaunimo reikalų koordinatorių tobulinimo programą. Organizatorius – Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija. 3. 2010 m. gegužės-liepos mėn. paprojekčio „Savivaldybės tarnautojų efektyvios jaunimo politikos gebėjimų stiprinimas“ mokymai „Efektyvus viešųjų paslaugų ir priemonių jaunimui koordinavimas“. Organizatorius - Nacionalinės plėtros institutas. 4. 2010 m. gegužės 25-29 d. tarptautinių mokymų kursai Norvegijoje pagal projektą „Tarptautinės dimensijos vystymas, stiprinant regioninę jaunimo politiką“. Organizatoriai – Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacija ir Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. 5. 2010 m. spalio 13 d. paskaita „Vaikų ir jaunimo užimtumas kultūros įstaigoje“, organizatorius – Kėdainių švietimo centras. 6. Projekto „Partnerystės tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas, įgyvendinant integruotą jaunimo politiką“ mokymai „Finansuojamų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų stebėsenos ir kokybės kontrolė“. Organizatorius – Nacionalinės plėtros institutas. 7. 2010 metais gruodžio 7-8 d. jaunimo reikalų koordinatorių kompetencijos kėlimo seminaras. Organizatorius – JRD.
2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2011 m. vasario 8 d. mokymai „ISO 9001:2008 reikalavimai, kokybės vadybos sistemos programų, procesų aprašymo, procedūrų rengimas. Organizatorius – UAB „Lyderio akademija“. 2. 2011 m. kovo 28-29 d. mokymai „Kalbos kultūros įgūdžių lavinimas“. Organizatorius – UAB „Vadybos pokyčių konsultavimas“. 3. 2011 m. balandžio 28 d. mokymai „Kokybės vadybos sistemos procedūrų

Metai	Kursai / seminarai (aprašymas)
	<p>vykdomas. Organizatorius – UAB „Lyderio akademija“.</p> <p>4. 2011 m. birželio 8 d. Nacionalinė konferencija „Jaunimo politika savivaldybėse: esama situacija, iššūkiai ir galimybės“. Organizatorius – Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.</p> <p>5. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo kursas pagal Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos parengtus jaunimo reikalų koordinatorių kvalifikacijos tobulino modulius. Organizatorius – Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacija.</p> <p>6. 2011 m. rugsėjo 29 d. seminaras „Institucijų bendradarbiavimas siekiant spręsti jaunimo nedarbo problemą“. Organizatorius – Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.</p>

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

2.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant, formuluojamos šios skyriaus išvados ir rekomendacijos:

- *Pirma*, savivaldybės jaunimo politika daugiausiai pasiekia aktyvų jaunimą, tuo tarpu gana didelė problema yra jaunimo pasyvumas. Remiantis JRK duomenimis, savivaldybėje veikia 15 jaunimo organizacijų, kurių veikloje dalyvauja 192 jauni žmonės (14-29 metų). Duomenys rodo, jog jaunimo organizacijų veikloje dalyvauja labai nedidelė jaunimo dalis nuo bendro jaunų žmonių savivaldybėje skaičiaus (13816 žmonių). Neaktyvaus jaunimo sudominimui ir įtraukimui į organizacijų veiklą, užimtumo didinimui numatytos priemonės nėra pakankamos.
- *Antra*, jaunimo politikos priemonės ir numatytas biudžetas struktūrinėms jaunimo problemoms spręsti yra nepakankamas. JRK veikla daugiausia apsiriboja švietėjiškais renginiais, mokymais, informacine veikla, dalyvavimu įvairių darbo grupių veikloje ir kita panašia veikla. Tuo tarpu įgyvendinti didesnį poveikį turinčių priemonių JRK neturi galimybės.
- *Trečia*, JRK turi politinį ir strateginį palaikymą iš vadovybės, tačiau pagrindinis trūkumas tas, kad dėl riboto biudžeto JRK galimybės inicijuoti struktūrines reformas ar daugiau lėšų reikalaujančias priemones yra ribotas.
- *Ketvirta*, JRK yra vienintelis pareigūnas nuosekliai užsiimantis jaunimo reikalais savivaldybėje, kiti savivaldybės tarnautojai tuo užsiima tik epizodiškai. Neabejotinas privalumas yra tai, kad Kėdainių rajono savivaldybės JRK dirba daugiausiai su jaunimo politikos įgyvendinimu. Patvirtinti JRK pareigybės nuostatai, rengiami metiniai veiklos planai, kartu su SJRT teikiamos metinės veiklos ataskaitos.
- *Penkta*, suinteresuotos šalys, t.y. JP įgyvendinantys savivaldybės administracijos bei jaunimo organizacijų atstovai gana gerai vertina JP atitikimą jaunimo lūkesčiams. Vis dėlto, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama užimtumui, pagalbai socialiai pažeidžiamam jaunimui, savanorystei, jaunai šeimai ir būstui, verslumui ir socialinei apsaugai. Jaunimas turėtų būti geriau įtrauktas į savivaldybės darbo grupių, komitetų ir savivaldybės tarybos veiklą, kad galėtų geriau atstovauti savo poreikius.
- *Šešta*, Kėdainių rajono savivaldybėje formaliai sudarytos pakankamos jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidos: suformuota ir veikia Jaunimo reikalų taryba, patvirtinti jos nuostatai, reguliariai rengiami SJRT posėdžiai, patvirtintas SJRT metinis veiklos planas.
- *Septinta*, esminis trūkumas yra tai, kad savivaldybėje nei vienas struktūrinis padalinys neatlieka nuoseklios jaunimo politikos įgyvendinimo analizės, jaunimo situacijos stebėsenos ir longitudinalinių jaunimo poreikių tyrimų.
- *Aštunta*, remiantis interviu metu surinktais duomenimis, Kėdainių rajono JRK yra labai iniciatyvi, jos veikla yra teigiamai vertinama jaunimo organizacijų atstovų,

tačiau jos sprendimai ir veiksmai ne visuomet iki galo atitinka rajono jaunimo poreikius. Esant geresnei jaunimo politikos poreikių ir įgyvendinimo stebėsenai ir analizei, tokius neatitikimus būtų lengviau pastebėti ir ištaisyti.

4 lentelė. Išvados ir rekomendacijos

Prielaidos jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui (1 Metodikos indikatorius)	Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės sudaromas galimybes JP plėtrai per planavimą ir institucinius mechanizmus.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Teisės aktai ir planavimo dokumentai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą	Esantys dokumentai, reglamentuojantys jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, užtikrina pakankamą jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje.	Nėra patvirtinta jaunimo politikos koncepcija ir jaunimo politikos plėtros programa.	Parengti trūkstamus dokumentus.
Savivaldybės institucijos, įstaigos ir valstybės tarnautojai, atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą	Savivaldybėje formaliai sudarytos pakankamos jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidos: suformuota ir veikia SJRT, patvirtinti jos nuostatai, reguliariai rengiami SJRT posėdžiai, patvirtintas SJRT metinis veiklos planas.	JRK yra vienintelis pareigūnas nuosekliai užsiimantis jaunimo reikalais savivaldybėje, kiti savivaldybės tarnautojai tuo užsiima tik epizodiškai. Interviu duomenimis, SJRT vadovaujant politikui, pasitaiko atvejų, kai yra slopinamos arba ignoruojamos politinių oponentų arba kitaip manančių nuomonės.	Labiau įtraukti kitus savivaldybės struktūrinius padalinius į jaunimo reikalus savivaldybėje, į šiuos reikalus tvarkančių institucijų darbą. JRT veikloje vengti politinio angažuotumo.
Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo sąlygos	Patvirtinti JRK pareigybės nuostatai labai gerai atitinka Pavyzdinio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymo nuostatas. Sudaromi metiniai veiklos planai, kartu su SJRT teikiamos metinės veiklos ataskaitos. JRK yra labai iniciatyvi, jos veikla yra teigiamai vertinama jaunimo organizacijų atstovų.	JRK veikla yra per mažai koordinuojama su kitais struktūriniais savivaldybės administracijos padaliniais. Savivaldybėje nei vienas struktūrinis padalinys neatlieka nuoseklios jaunimo politikos įgyvendinimo analizės.	Atlikti geresnę jaunimo politikos poreikių ir įgyvendinimo stebėseną ir analizę.

3. JAUNIMO DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys savivaldybės pasiektus rezultatus ir sudarytas sąlygas skatinant jaunimą aktyviau dalyvauti formuojant jaunimo politiką, dalyvauti visuomenės ir vietos bendruomenių pilietiniame gyvenime, remiant jaunimo organizacijas ir įvairių formų mokymąsi dalyvauti¹⁷. Pateikiamas vertinimas, ar savivaldybėje sudarytos sąlygos užtikrinant visapusišką jaunimo dalyvavimą ir remiant jaunimo organizacijas bei kokia yra tikslinių grupių nuomonė apie suteiktas dalyvavimo galimybes. Skyrių sudaro šešios dalys:

- *pirma*, pristatoma, koks yra jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją;
- *antra*, pristatomas jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje;
- *trečia*, pristatoma jaunimo organizacijų veikla savivaldybėje;
- *ketvirta*, pristatoma jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose;
- *penkta*, pristatomas jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

3.1 Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją

Kėdainių rajono savivaldybėje yra 51 vietos bendruomenė. Visas jas vienija asociacija Kėdainių rajono vietos veiklos grupė, kuri bendrai veikia jungia visas rajono visuomenines organizacijas, savivaldos institucijas ir verslo struktūras. Į Kėdainių rajono vietos veiklos grupės valdybą įeina bent vienas asmuo iki 25 metų. Remiantis JRK pateiktais duomenimis, jaunimas taip pat dalyvauja vietos bendruomenių savivaldoje, tačiau detalūs duomenys apie jaunimo dalyvavimą savivaldoje pagal teritoriją vertintojams nebuvo suteikti.

3.2 Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių įstaigų ir organizacijų savivaldoje

6 lentelėje pateiktas savivaldybėje veikiančių su jaunimu dirbančių įstaigų sąrašas. Iš pateiktos informacijos matyti, kad tokių įstaigų yra gana daug, kiekviena iš jų pagal savo kompetencijos sritį atlieka labai svarbų vaidmenį. Detalūs duomenys apie jaunimo dalyvavimą su jaunimu dirbančių įstaigų ir organizacijų savivaldoje vertintojams nebuvo suteikti.

6 lentelė. Savivaldybės su jaunimu dirbančios valstybinės organizacijos

Organizacija	Organizacijos tipas	Veiklos tikslas
Kėdainių vaikų globos namai „Saulutė“	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Teikti socialines paslaugas socialinės rizikos šeimose augantiems ir tėvų globos

¹⁷ „Dalyvavimui“ čia ir toliau, jeigu neapibrėžta kitaip, priskiriamas jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją, su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje, jaunimo veikloje, formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigų savivaldoje, jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo procesuose, ir kitose veiklose, kurias apima Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintos jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatoriaus „Jaunimo dalyvavimas“.

Organizacija	Organizacijos tipas	Veiklos tikslas
		netekusiems vaikams.
Kėdainių specialioji mokykla	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Našlaičių ir likusių be tėvų globos vaikų apgyvendinimas, ugdymo organizavimas, socialinių paslaugų suteikimas.
Kėdainių bendruomenės socialinis centras	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Teikti socialinę, reabilitacinę, kultūrinę, švietėjišką, informacinę pagalbą bei paslaugas neįgaliesiems ir socialiai remtiniams asmenims bei socialinės rizikos šeimoms (asmenims).
Kėdainių karšto muziejus	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Derinti muziejinių vertybių kaupimą, saugojimą ir tyrinėjimą su komunikavimu bei informacijos visuomenei teikimu, jos švietimu; susieti istorijos, architektūros ir meno paveldo apsaugą su gyventojų kultūros bei švietimo poreikiais ir kultūros paslaugų teikimu; plėtoti informacinę visuomenę.
Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka ir jos filialai	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Tenkinti ir ugdyti Kėdainių krašto gyventojų komunikacinius, informacinius, ugdymo, kultūrinius, profesinius, edukacinius, skaitymo poreikius.
Kėdainių kultūros centras Skyriai: Kalnaberžės, Labūnavos, Nociūnų, Pelėdnagių, Surviliškio, Tiskūnų, Vilainių	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Rūpintis krašto kultūros ugdymu ir puoselėjimu, organizuoti gyventojų kultūrinį aptarnavimą, įprasmiti jų laisvalaikį, įgyvendinti savivaldybės kultūros politiką, skatinti mėgėjų meno, liaudies meno ir amatų plėtrą, propaguoti profesionalųjį meną, suteikti galimybę kiekvienam gyventojui pagal jo sugebėjimus ir poreikius dalyvauti kultūros vertybių kūrimo procese.
Akademijos kultūros centras Skyriai: Dotnuvos, Gudžiūnų	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	
Josvainių kultūros centras Skyrius: Pernaravos	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	
Krakių kultūros centras Skyrius: Meironiškių	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	
Šėtos kultūros centras Skyrius: Pagirių	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	
Truskavos kultūros centras	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	
Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba	Savivaldybės biudžetinė įstaiga	Užtikrinti švietimo pagalbos teikimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams, bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir švietimo įstaigoms, jų vadovams, pavaduotojams ugdymui, mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

JRK duomenimis, jaunimas Kėdainių rajono savivaldybėje turi neblogas galimybes dalyvauti su jaunimu dirbančių nevalstybinių organizacijų savivaldoje. Pavyzdžiui, jaunimo atstovai įeina į kaimo bendruomenių valdybas, mokinių tarybas, sporto klubų tarybas ir kt.

3.3 Jaunimo veikla

Savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų sąrašas pateikiamas 5 lentelėje. 8 iš jų yra pilietinio tipo organizacijos, 6 – laisvalaikio ir užimtumo organizacijos, 4 – sveikatos stiprinimo organizacijos, 3 – politinės organizacijos ir 1 – religinio tipo organizacija.

5 lentelė. Savivaldybės teritorijoje veikiančios ir jaunimą atstovaujanti nevalstybinės organizacijos

Organizacija	Organizacijos tipas
Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga Kėdainių skyrius	Politinė
Jaunųjų liberalų aljanso Kėdainių skyrius	
Lietuvos Jaunųjų konservatorių lygos Kėdainių skyrius	
Jaunimo organizacijos „Darbas“ Kėdainių skyrius	
Kėdainių jaunimo centras „Tiltai“	Religinė
Asociacija „Kėdainių klubas“	Pilietinė
Asociacija „Kvadratu“	
Kėdainių rajono mokinių taryba	
Kauno kolegijos Kėdainių Janušo Radvilos fakulteto studentų atstovybė	
Lietuvos šaulių sąjungos Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Kėdainių Povilo Lukšio 5-oji šaulių kuopos jaunimo grupė	
Bendruomenės iniciatyvų centras	
Krakių jaunųjų ūkininkų ratelis	
Asociacija „Išvien“	
Kėdainių šviesiosios gimnazijos mokinių mokslinė draugija	
Viešojo įstaiga „Laiptai į viltį“	
Kėdainių policijos centras	
Vaikų ir jaunimo klubas „Šypsena“	Laisvalaikio ir užimtumo
VšĮ Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija	
Labdaros ir paramos fondas „Tavo svajonė“	
Muzikinis klubas „Auštarietis“	
Kėdainių rajono vaikų ir jaunimo sveikatos klubas „Sveiki“	
Asociacija „Kėdainių šeimos centras“	
VšĮ „Gyvenimo namai sutrikusio intelekto asmenims“	
	Sveikatos stiprinimo

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis vertinimui surinktais duomenimis, galima teigti, kad rajone įsikūrusių jaunimo organizacijų yra pakankamai, tačiau jų veikla yra vystoma nevienodai. Geriausiai išsilaiko tos organizacijos, kurios yra remiamos ar finansuojamos nacionaliniu lygiu, arba yra vienijamos jau dirbančių žmonių. Kitoms organizacijoms išsilaikyti ir būti aktyvioms yra labai sudėtinga. Taip yra todėl, jog nepakanka jaunimui skirtų patalpų. Jaunimo organizacijų plėtrai ir veiklos tęstinumui savivaldybėje trukdo dažna žmogiškųjų išteklių kaita. Jauniems žmonėms trūksta iniciatyvos ir informacijos, trūksta patirties, įgūdžių bei pasitikėjimo rengiant ir įgyvendinant projektus. Taip pat jaučiama vadovų bei lyderių stoka jaunimo organizacijose

Jaunimo dalyvavimas jaunimo organizacijų veikloje kol kas yra palyginti ribotas. Nors savivaldybėje veikia viena aukštoji mokykla, jaunimo organizacijų savivaldoje daugiausiai dalyvauja mokiniai. Jaunimo organizacijos pasižymi didelė kadru kaita, kadangi didžioji dalis aktyvaus jaunimo išvyksta iš rajono ieškoti geresnių išsilavinimo ir įsidarbinimo galimybių. Pačios aktyviausios jaunimo organizacijos yra atstovaujamos Jaunimo reikalų taryboje. Apibendrinant, sprendimų priėmimo dalyvauja tik patys aktyviausi jaunuoliai.

3.4 Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo ir globos įstaigose

Remiantis savivaldybės administracijos atstovų pateiktais duomenimis, Kėdainių rajono veikia 22 formaliojo švietimo įstaigos, kuriose mokosi jaunimas nuo 14 m., ir 4 neformaliojo ugdymo įstaigos. Duomenys apie jaunimo savivaldą šiose įstaigose pateikiami žemiau lentelėje. Apibendrinant surinktus duomenis, galima teigti, kad jaunimo dalyvavimo formaliojo švietimo įstaigų savivaldoje skaičius gana didelis praktiškai dėl dalyvavimo mokyklose veikiančiose mokinių savivaldose.

7 lentelė. Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose.

Švietimo įstaigos tipas	Įstaigų skaičius	Įstaigų, kuriose veikia jaunimo savivalda/jaunimas dalyvauja savivaldoje, skaičius
Formalaus švietimo įstaiga	22	20
Organizacijos, teikiančios neformalaus švietimo paslaugas jaunimui	4	2

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

8 lentelėje pateiktas neformalaus švietimo įstaigų bei jose besitobulinančio jaunimo skaičius savivaldybėje, kuris parodo, jog Kėdainių rajono veikia keturių skirtingų pakraipų neformalaus švietimo įstaigos (dailės mokykla, muzikos mokykla, sporto mokykla bei sporto klubai ir kalbų mokykla), iš kurių didžiausia dalis mokinių dalyvauja sporto mokyklos ir 32 sporto klubų veikloje.

8 lentelė. Neformalaus švietimo įstaigų bei jose besitobulinančio jaunimo (14-29 metų) skaičius savivaldybėje

	Dailės mokyklose besitobulinantį jaunimą	Muzikos mokyklose besitobulinantį jaunimą	Mokslievių namų veikloje dalyvaujantis jaunimas	Sporto mokyklų/klubų/bazių veikloje dalyvaujantis jaunimas	Kitur besitobulinantį jaunimą (kalbų mokykla)
Įstaigų skaičius	1	1	-	33	1
Iš viso mokosi	63	46	-	1367	202

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

3.5 Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje

Kėdainių rajono savivaldybėje formaliai yra įsteigta jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, tačiau realiai ji jokios veiklos nevykdo.

Pagrindinė jaunimo interesus atstovaujanti struktūra savivaldybėje yra Jaunimo reikalų taryba. Remiantis JRT nuostatais, Jaunimo reikalų taryba lygiateisės partnerystės principu yra sudaroma iš 12 neetatinių narių Kėdainių rajono savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui: 6 nariai – Kėdainių rajono savivaldybės institucijų ir įstaigų atstovai, 6 nariai – po vieną rajono moksleivių tarybos bei Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakulteto studentų atstovybės atstovą, keturi rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų demokratiniais principais išrinkti ir deleguoti atstovai.

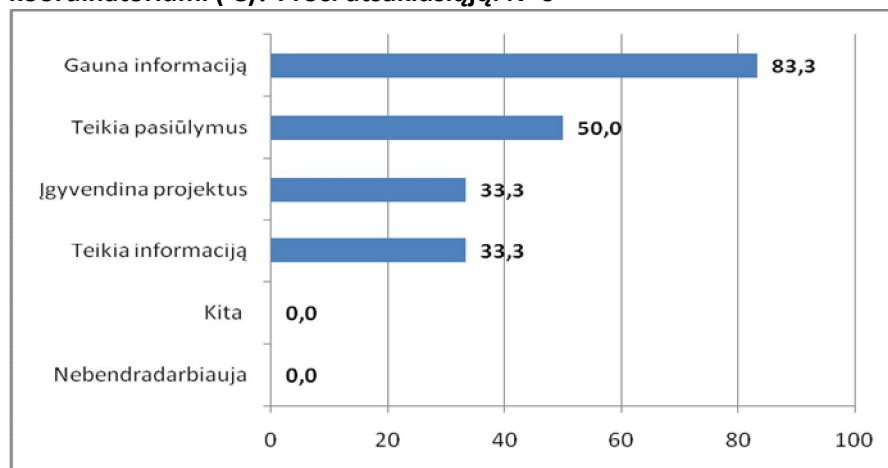
Be SJRT sudėties, SJRT nuostatuose taip pat įtvirtinami Jaunimo reikalų tarybos tikslai, funkcijos, teisės ir darbo organizavimas. SJRT reguliariai rengia veiklos planus, kuriuose suplanuotos priemonės, terminai, vykdytojai ir lėšos. Savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos posėdžiai vyksta vidutiniškai kartą per 2-3 mėnesius. JRK teigimu, nuo 2011 m. gegužės mėnesio pradėjus veikti naujos sudėties savivaldybės Jaunimo reikalų tarybai, SJRT veikla tapo daug aktyvesnė. Iki 2012 m. pradžios SJRT jau spėjo suorganizuoti keletą renginių jaunimui, iniciavo jaunimo atstovų, jaunimo organizacijų narių susitikimą – diskusiją su rajono meru, sprendė jaunimo nusikalstamumo prevencijos klausimus ir kt.

SJRT veiklos ataskaitos (sutrumpintos) įtraukiamos į bendrą savivaldybės tarybos ataskaitą. Taip pat JRT kartu su JRK rengia jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitas, kurias teikia savivaldybės merui ir administracijos direktoriui.

Taigi, Kėdainių rajono savivaldybėje yra sudarytos sąlygos jaunimui dalyvauti formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje per Jaunimo reikalų tarybos veiklą, kuri atstovauja jaunimo interesus savivaldybėje.

Remiantis savivaldybės atstovų pateiktais duomenimis, jaunimas Kėdainių rajono savivaldybėje turi pakankamas galimybes dalyvauti ir savivaldybės tarybos ir/ar kitų komitetų, komisijų posėdžiuose. Nors savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkės ir laikas yra viešai skelbiami, posėdžiai yra atviri, tačiau jaunimo ar jaunimo organizacijų atstovai retai pasinaudoja šia galimybe. Nuo 2011 metų situacija pagerėjo todėl, kad į savivaldybės tarybą buvo išrinkti net keturi jauni žmonės (iki 29 m.), kurie tapo ir SJRT nariais. Šie žmonės yra skirtingų savivaldybės komitetų nariai, todėl praktiškai kiekviename komitete yra atstovaujamas jaunimas, keliami jauniems žmonėms aktualūs klausimai, ieškomi jų sprendimo būdai. Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų teigimu, jaunimo organizacijų bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi daugiausiai pasireiškia gaunant informaciją, teikiant pasiūlymus, įgyvendinant projektus ir teikiant informaciją (3 pav.).

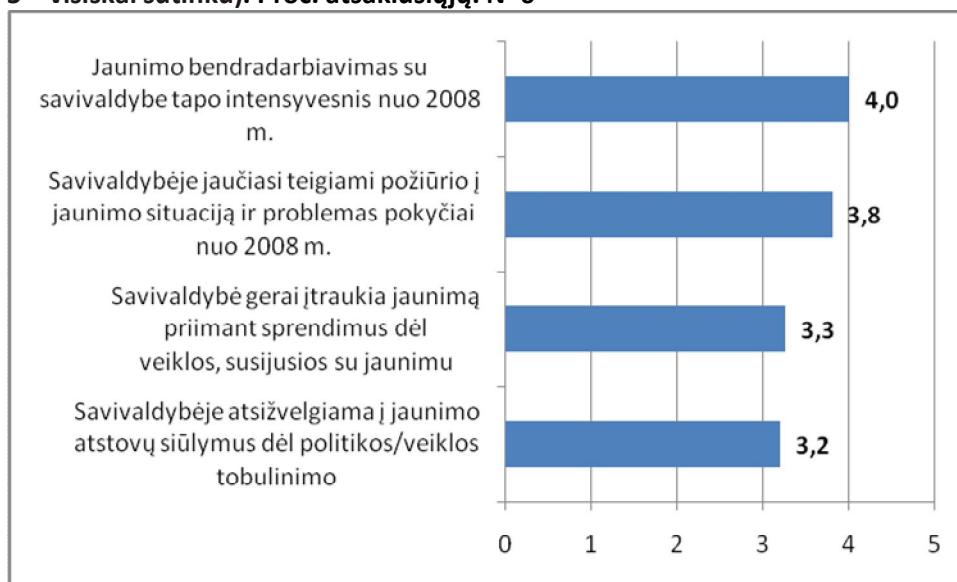
3 pav. Kokiais būdais Jūsų organizacija bendradarbiauja su savivaldybės jaunimo koordinatoriumi (-e)? Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

Apklausoje dalyvavusios jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos bendradarbiavimą tarp jaunimo ir savivaldybės vertino teigiamai (4 pav.). Daugumos respondentų nuomone, jaunimo bendradarbiavimas su savivaldybe tapo intensyvesnis nuo 2008 m. Taip pat dauguma respondentų teigia, jog savivaldybėje jaučiasi teigiami požiūrio į jaunimo situaciją ir problemas pokyčiai nuo 2008 m. Šiek tiek prastesnis savivaldybės darbo vertinimas įtraukiant jaunimą sprendimusi sprendimų dėl veiklos, susijusios su jaunimu priėmimą, ir dėl to, kaip savivaldybėje atsižvelgiama į jaunimo atstovų siūlymus dėl politikos ar veiklos tobulinimo.

4 pav. Pažymėkite, ar sutinkate su žemiau išvardintais teiginiais (kur 1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

JRK nuomone, jaunimo organizacijų galimybės atstovauti jaunimo interesus savivaldybėje nuo 2008 m. padidėjo, visgi, jaunimo organizacijų aktyvumas siūlant jaunimo politikos įgyvendinimo pokyčius yra vidutinis ir nuo 2008 m. nepakito. 9 lentelėje pateiktas savivaldybėje surengtų posėdžių, kuriuose buvo sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai, skaičius. Duomenys rodo, kad tokių posėdžių skaičius buvo gana didelis ir didžiojoje dalyje šių posėdžių dalyvavo jaunimo atstovai.

9 lentelė. Savivaldybėje surengtų posėdžių, kuriuose buvo sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai, skaičius

Metai	Posėdžių jaunimui aktualiais klausimais skaičius	Posėdžių, kuriuose dalyvavo jaunimo atstovai skaičius
2008	3	2
2009	6	3
2010	6	2
2011	10	6

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis vertinimui surinktais duomenimis, galima teigti, kad savivaldybės jaunimui pakanka galimybių dalyvauti savivaldoje, tačiau savivaldoje dalyvauja tik dalis jaunimo, kiti nesidomi šia veikla. Jaunimo dalyvavimą savivaldoje būtų galima padidinti suteikiant jaunimui galimybę pasisakyti savivaldybės komitetų ir tarybos svarstomais su jaunimu susijusiais klausimais, iš anksto pateikiant svarstomų klausimų sąrašą, kad jaunimas galėtų susipažinti, diskutuoti bei išsakyti savo poziciją.

3.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant surinktus duomenis, formuojamos šios viso skyriaus išvados:

- *pirma*, Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo dalyvavimas savivaldoje yra vertintinas gerai. Jaunimo atstovavimas didžiąja dalimi vyksta per Jaunimo reikalų tarybą. SJRT galimybės yra neblogai išnaudojamos – jaunuoliai teikia pasiūlymų dėl jaunimo politikos tobulinimo, o savivaldybė atsižvelgia į dalį pateiktų pasiūlymų. Tačiau SJRT įgaliojimai ir toliau turėtų būti stiprinami, o jaunimo atstovai turėtų būti daugiau įtraukiami į kitų savivaldybės komitetų, savivaldybės tarybos veiklą. Priešingu atveju jaunimo dalyvavimas bus daugiau formalus. Kita vertus, patiems jaunuoliams labai trūksta įgūdžių, reikėtų stiprinti įvairias kompetencijas, mokyti ir šviesti apie skirtingas viešosios politikos sritis, dalyvavimo galimybes, projektų reikalavimus, savivaldybės prioritetus ir kt. Jaunimo dalyvavimą jaunimo ir jaunimui skirtoje veikloje būtų galima padidinti steigiant naujas erdves, skirtas jaunimui.
- *Antra*, reikėtų daugiau dėmesio skirti vietos bendruomenių jaunimo įtraukimui. Siūloma nuolat vykdyti jaunimo dalyvavimo bendruomenėse, neformaliuose judėjimuose analizę. Tikslinga būtų bendradarbiauti su bendruomenių aktyvu, skleidžiant darbo su jaunimu metodų patirtį.

10 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Jaunimo dalyvavimas (2 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti bendrą jaunimo aktyvumą ir jaunimo atstovavimo savivaldybėje lygį, taip pat parodo, kiek savivaldybės politika formuojama atsižvelgiant į jaunimo poreikius.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo dalyvavimas savivaldoje pagal gyvenamąją teritoriją	Savivaldybėje veikia gana didelis skaičius jaunimą atstovaujančių nevalstybinių organizacijų.	Didelė dalis jaunimo organizacijų yra neaktyvios. Tai lemia silpna jaunuolių motyvacija, lėšų organizacijų veikloms vykdyti trūkumas, žmonių kaita organizacijose, nepakankamas savivaldybės palaikymas, taip pat nepakankamas informavimas apie jaunimo organizacijų veiklą.	Stiprinti savivaldybės jaunimo informavimą, jaunimo iniciatyvų palaikymą, projektų finansavimo mechanizmą.
Jaunimo dalyvavimas su jaunimu dirbančių organizacijų savivaldoje	Savivaldybėje įgyvendinami projektai ir programos, skirti mokinių ir studentų savivaldai stiprinti.	Savivaldos stiprinimui skiriamos lėšos labai ribotos.	Kadangi jaunimo pasyvumas yra viena iš aktualiausių savivaldybės jaunimo politikos problemų, turi būti skiriamas didesnis finansavimas mokinių ir jaunimo savivaldai stiprinti.
Jaunimo veikla	Pačios aktyviausios jaunimo organizacijos yra atstovaujamos Jaunimo reikalų taryboje.	Jaunimo dalyvavimas jaunimo organizacijų veikloje kol kas yra palyginti ribotas. Didžioji dalis aktyvaus ir pilietiško jaunimo išvyksta iš rajono	Į sprendimų priėmimą įtraukti daugiau jaunuolių, skatinti jų aktyvumą.

Jaunimo dalyvavimas (2 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti bendrą jaunimo aktyvumą ir jaunimo atstovavimo savivaldybėje lygį, taip pat parodo, kiek savivaldybės politika formuojama atsižvelgiant į jaunimo poreikius.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
		ieškoti geresnių išsilavinimo ir įsidarbinimo galimybių.	
Jaunimo savivalda formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, vaikų globos namuose	Kėdainių rajone veikia 22 formaliojo švietimo įstaigos, kuriose mokosi jaunimas nuo 14 m., ir 4 neformaliojo ugdymo įstaigos.	Jaunimo dalyvavimo formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigų savivaldoje skaičius gana didelis praktiškai dėl dalyvavimo mokyklose veikiančiose mokinių savivaldose.	Skatinti jaunimo dalyvavimą formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigų savivaldoje.
Jaunimo dalyvavimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje	Jaunimo atstovavimas didžiaja dalimi vyksta per Jaunimo reikalų tarybą. JRT galimybės yra neblogai išnaudojamos – jaunuoliai teikia pasiūlymų dėl jaunimo politikos tobulinimo, o savivaldybė atsižvelgia į dalį pateiktų pasiūlymų.	Jaunuoliams trūksta interesų atstovavimo įgūdžių. Savivaldybėje veikiant stiprioms jaunimo politinės pakraipos organizacijoms, pastarųjų lyderiai daugiau pasikliauja rajono tarybos nariais, tokiu būdu nuvertindami JRT vaidmenį ir silpnindami jos pozicijas.	Jaunimo organizacijoms siekti kuo didesnio susikalbėjimo ir kuo daugiau diskusijų, vengiant politinio angažuotumo ar partinio šališkumo. JRT įgaliojimai ir toliau turėtų būti stiprinami, o jaunimo atstovai turėtų būti daugiau įtraukiami į kitų savivaldybės komitetų, savivaldybės tarybos veiklą.

4. PARAMA JAUNIMUI

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys finansinę, materialinę ir kitokią paramą, savivaldybės skiriamą jaunimo politikos įgyvendinimui, aptariama, kiek tai susiję su jaunimo organizacijų stiprinimu, jaunimo užimtumo didinimu ir kitais svarbiausiais jaunimo politikos uždaviniais savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys. *Pirma*, pristatoma jaunimo organizacijoms, jaunimo veiklai ir jaunimo politikos įgyvendinimui skiriama finansinė parama. *Antra*, pristatoma skiriama materialinė parama. *Trečia*, pristatoma kitokios paramos formos. *Galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

4.1 Finansinė parama

Kėdainių rajono savivaldybė jaunimo politiką įgyvendina finansuodama jaunimo politikos priemones pagal Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinamus Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo iš savivaldybės biudžeto nuostatus¹⁸, kuriuose pateikti reikalavimai projektų turiniui ir projektus teikiančioms organizacijoms, reglamentuotas projektų teikimas konkursui, projektų vertinimas, finansavimas, vykdymas ir kontrolė. Žemiau lentelėje pateikiami duomenys apie lėšas, skirtas iš savivaldybės biudžeto jaunimo politikai įgyvendinti 2008-2011 m. Duomenys rodo, kad lėšų dydis nuo 2008 m. nuosekliai mažėjo, greičiausiai dėl ekonominės krizės poveikio.

11 lentelė. Savivaldybės skiriamos lėšos jaunimo politikai įgyvendinti 2008-2011 m.

Metai	Suma, Lt
2008	70000 Lt
2009	55900 Lt
2010	35600 Lt
2011	28800 Lt

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

12 lentelėje pateikiami duomenys apie savivaldybės skiriamas lėšas įvairioms jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms bei neformalioms jaunimo grupėms. Duomenys rodo, jog daugiausiai lėšų skiriama su jaunimu dirbančioms organizacijoms, tačiau jokių lėšų neskiriama neformalioms jaunimo grupėms. JRK teigimu, apie 90 proc. jaunimo organizacijų prašymų finansuoti tam tikras veiklas yra patenkinami, o tokių prašymų skaičius nuo 2008 m. nepakito.

12 lentelė. Savivaldybės skiriamos lėšos

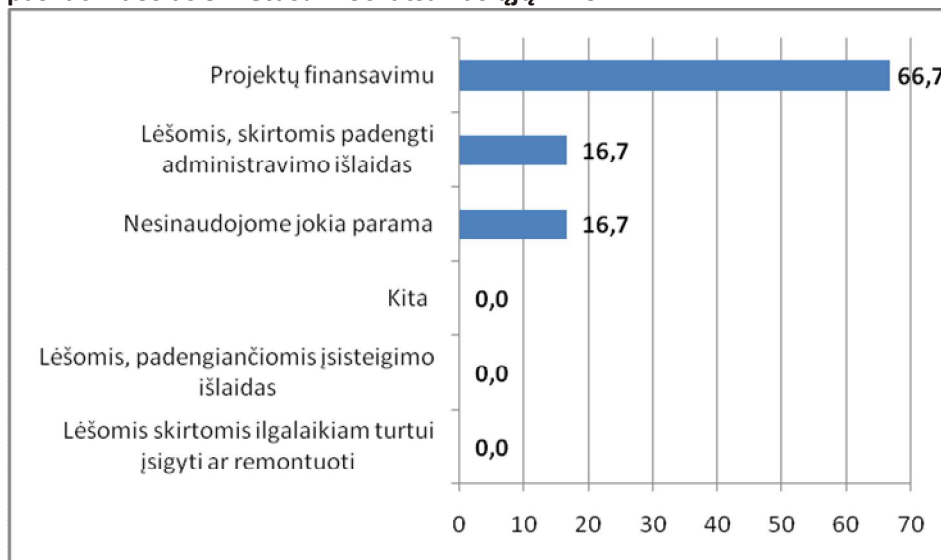
Metai	Jaunimo organizacijoms	Su jaunimu dirbančioms organizacijoms	Neformalių grupių iniciatyvoms
2009	9500	170300	-
2010	10400	113100	-
2011	10000	82200	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

¹⁸ Patvirtinti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-25.

Remiantis apklausos duomenimis, didžioji dalis jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų respondentų turėjo galimybių pastaraisiais metais pasinaudoti projektiniu finansavimu, daug mažiau – lėšomis, skirtomis padengti administravimo išlaidas (5 pav.). Tačiau didelė dalis respondentų atsakė, jog nesinaudojo jokia parama.

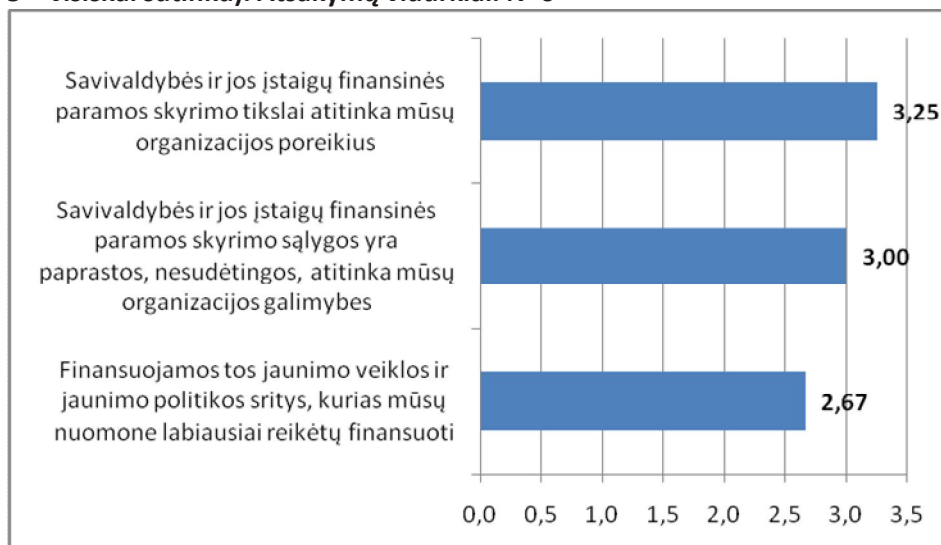
5 pav. Kokio tipo savivaldybės finansine parama Jūsų organizacija yra pasinaudojusi per paskutiniuosius 3 metus? Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuomone, savivaldybės ir jos įstaigų finansinės paramos skyrimo tikslai geriau nei vidutiniškai atitinka jaunimo organizacijų poreikius o finansinės paramos skyrimo sąlygos yra pakankamai paprastos ir atitinka organizacijų galimybes (6 pav.). Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai teigia, jog prasčiau finansuojamos tos veiklos ir jaunimo politikos sritys, kurias labiausiai reikėtų finansuoti (žr. 6 pav.). Taip pat jaunimo organizacijų atstovams trūksta argumentų, susijusių su vertinimo rezultatais (kodėl paraiškos atmestos, kodėl neskirtas finansavimas ir pan.). Akivaizdu, kad savivaldybei reikėtų gerinti pareiškėjų informavimą, mokymą, vertinimo rezultatų aiškinimą ir kitą komunikavimą su jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, siekiant padidinti kokybiškų projektų srautą savivaldybėje.

6 pav. Pažymėkite, ar sutinkate su žemiau įvardintais teiginiais (kur 1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku). Atsakymų vidurkiai. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

4.2 Materialinė parama

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų materialinės paramos poreikis yra didelis. Daug organizacijų, negalėdamos išlaikyti patalpų, praranda vietą susirinkimams, savo veiklos organizavimui bei vykdymui. JRK duomenimis, savivaldybė numato/skiria lėšų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų instituciniam finansavimui. 13 lentelėje pateiktas skaičius jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms buvo leista neatlygintinai naudotis savivaldybei priklausančiomis patalpomis, biuro įranga ir kitu ilgalaikiu turtu. Duomenys rodo, kad jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos gana aktyviai naudojami šia parama.

13 lentelė. Skaičius jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms buvo leista neatlygintinai naudotis savivaldybei priklausančiomis patalpomis, biuro įranga ir kitu ilgalaikiu turtu

Metai	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms savivaldybės institucijų teisės aktais yra skirtos patalpos buveinei, skaičius	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurioms buvo leista neatlygintinai naudotis savivaldybei priklausančiomis patalpomis, biuro įranga ir kitu ilgalaikiu turtu skaičius
2008	2	2
2009	1	1
2010	1	1
2011	-	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

14 lentelėje pateiktas jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurios kreipėsi į savivaldybę dėl patalpų buveinei skyrimo, skaičius. Duomenys rodo, kad patalpų buveinei skyrimo klausimas aktualus Kėdainių rajono savivaldybėje, tačiau daugeliu atveju patalpos buvo skirtos. Pastaraisiais metais jaunimo organizacijos mažiau kreipėsi dėl patalpų skyrimo, nes šios organizacijos beveik visos yra įsisteigusios anksčiau, t.y. iki 2008 m. ir tada kreipėsi dėl patalpų skyrimo. Jaunimo organizacijos rajone šiuo metu steigiasi labai mažai, veikia tik seniau įsteigtos organizacijos, ir jaunimas jungiasi prie jų.

Apibendrinant galima teigti, jog savivaldybė suteikia visokeriopą pagalbą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms. Visų pirma, už jaunimo organizacijas yra sumokamos komunalinės patalpų išlaikymo išlaidos, žinoma, toms organizacijoms, kurios panauda yra gavusios savivaldybei priklausančias patalpas. Sudaromos galimybės naudotis įvairiomis techninėmis priemonėmis, reikalingomis organizacijų renginių organizavimui. Savivaldybės įstaigų darbuotojai padeda organizuojant renginius. Pvz., jei jaunimo organizacija organizuoja kultūrinį renginį, ji turi galimybę nemokamai gauti kultūros centro patalpas, įrangą ir specialistą, kurio pagalba jiems yra reikalinga. 2011 m. liepos mėn. Kėdainiams esant savanoriškos veiklos sostine, veiklas vykdė savanoriai, o savivaldybės įstaigos, ypatingai seniūnijos, buvo pagrindiniais rėmėjais ir padėjėjais.

14 lentelė. Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurios kreipėsi į savivaldybę dėl patalpų buveinei skyrimo, skaičius

Metai	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, kurios kreipėsi į savivaldybę dėl patalpų buveinei skyrimo, skaičius
2008	2
2009	1
2010	1
2011	1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

4.3 Kitokia parama

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, daugiausiai jaunimas kreipiasi dėl finansinės paramos. Tačiau aktualios ir kitos paramos formos. 16 lentelėje pateiktas projektų, kuriuos savivaldybė kaip partneris įgyvendino kartu su jaunimo ir jaunimu dirbančiomis organizacijomis per 2008 – 2011 m. laikotarpį, skaičius. Įgyvendinant bendrus projektus su jaunimo ir jaunimu dirbančiomis organizacijomis, rajono savivaldybės administracija iš dalies finansuoja šių projektų įgyvendinimą, suteikia patalpas ir reikalingas priemones (transportą, tech. priemones), taip pat koordinuoja veiklų vykdymą, atlieka viešinimo funkciją.

15 lentelė. Projektų, kuriuos savivaldybė kaip partneris įgyvendino kartu su jaunimo organizacijomis per 2008 – 2011 m. laikotarpį, skaičius

Metai	Bendrų savivaldybės ir jaunimo/su jaunimu dirbančių organizacijų projektų skaičius
2008	0
2009	2
2010	1
2011	2

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Savivaldybė padeda jaunimo organizacijoms užmegzti tarptautinius ryšius. Per 2008-2011 m. laikotarpį savivaldybė padėjo užmegzti tarptautinius ryšius dviem jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms. Jaunimo atstovai taip pat yra įtraukiami į tarptautines delegacijas. 16 lentelėje pateiktas jaunimo atstovų, įtrauktų į savivaldybės tarptautines delegacijas, skaičius. Duomenys rodo, kad tokių jaunimo atstovų skaičius augo.

16 lentelė. Jaunimo atstovų, įtrauktų į savivaldybės tarptautines delegacijas, skaičius

Metai	Jaunimo atstovų, įtrauktų į savivaldybės tarptautines delegacijas, skaičius
2008	1
2009	2
2010	9
2011	5

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

17 lentelėje pateiktas renginių, jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms suorganizuotų savivaldybės lėšomis per 2008 – 2011 m., skaičius. Duomenys rodo, kad tokių renginių skaičius buvo gana didelis ir ši paramos forma buvo aktuali.

17 lentelė. Renginių, jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms suorganizuotų savivaldybės lėšomis per 2008 – 2011 m., skaičius

Metai	Savivaldybės lėšomis suorganizuotų renginių jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms skaičius
2008	2
2009	2
2010	2
2011	2

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

4.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos šios išvados:

- *pirma*, savivaldybės finansinė ir kita parama jaunimo veiklai pastaraisiais metais išlieka gana įvairialypė, tačiau šios paramos apimtys dėl ribotų finansinių galimybių yra nedidelės;
- *antra*, savivaldybė turėtų investuoti į kokybiškų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų srauto kūrimą – mokyti, šviesti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas apie jų galimybes gauti savivaldybės paramą, apie paraiškų rengimą, savivaldybės prioritetus ir geresnį jaunimo poreikių ir savivaldybės prioritetų suderinamumą ir papildomumą.

18 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Parama jaunimui (3 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, kaip savivaldybė sudaro sąlygas plėtoti jaunimo ir jaunimui skirtų organizacijų veiklai.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Finansinė parama	Didžioji dalis respondentų turėjo galimybių pastaraisiais metais pasinaudoti projektiniu finansavimu.	Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai teigia, jog prasčiau finansuojamos tos veiklos ir jaunimo politikos sritys, kurias labiausiai reikėtų finansuoti.	Savivaldybei reikėtų gerinti pareiškėjų informavimą, mokymą, vertinimo rezultatų aiškinimą ir kitą komunikavimą su jaunimo organizacijomis, siekiant padidinti kokybiškų projektų srautą savivaldybėje.
Materialinė parama	Savivaldybė suteikia visokeriopą pagalbą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms.	Paramos apimtys yra nedidelės.	Reikėtų išanalizuoti materialinės paramos skyrimo formas ir pasirinkti tas, kurios labiausiai pasiteisina.
Kitokia parama	Savivaldybė įgyvendina projektus kartu su jaunimo organizacijomis, padeda jaunimo organizacijoms užmegzti tarptautinius ryšius, įtraukia jaunimo atstovus į tarptautines delegacijas, savivaldybės lėšomis organizuojami renginiai jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms.	Savivaldybė neskiria paramos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų ir specialistų, dirbančių su jaunimu, kvalifikacijai tobulinti, nekompensuoja jaunimo organizacijų registravimo išlaidų.	Apsvarstyti galimybę skirti paramos minėtoms veikloms.

5. JAUNIMO NEFORMALUS UGDYMAS, JAUNIMO MOKYMAI IR KONSULTAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo veiklą savivaldybėje. Skyrių sudaro šios dalys:

- *pirma*, pristatoma jaunimo mokymo ir konsultavimo veikla;
- *antra*, pristatoma informacija apie asmenis, dirbančius su jaunimu;
- *trečia*, apibendrinama jaunimo neformalaus ugdymo situacija savivaldybėje;
- *ketvirta*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

5.1 Jaunimo mokymas ir konsultavimas

19 lentelėje pateikti duomenys rodo, jog 2008-2011 m. savivaldybėje kasmet buvo įgyvendinti vienas ar du mokymai, skirti mokinių ir studentų savivaldai stiprinti, kuriuose kasmet dalyvavo nemažai mokinių ir studentų savivaldos atstovų. Tam skirtos lėšos nebuvo didelės, tačiau svarbu tai, kad savivaldos stiprinimui yra skiriamas tam tikras dėmesys, nes jaunimo pasyvumas yra viena iš aktualiausių savivaldybės jaunimo politikos problemų.

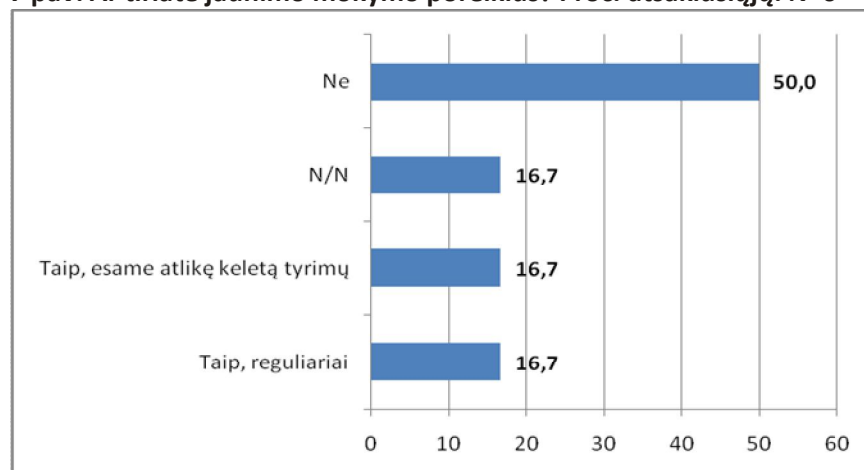
19 lentelė. Savivaldybės lėšomis organizuoti mokymai jaunimo savivaldai stiprinti

Metai	Savivaldybėje įgyvendinta projektų ir programų, skirtų mokinių ir studentų savivaldai stiprinti, skaičius	Mokinių ir studentų savivaldos atstovų, dalyvavusių programose bei priemonėse, skirtose mokinių ir studentų savivaldai stiprinti skaičius	Skirtos lėšos, Lt.
2008	1	59	855 Lt
2009	2	122	2200 Lt
2010	1	203	2000 Lt
2011	1	324	1700 Lt

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų apklausos duomenimis, 16,7 proc. respondentų nurodė, jog reguliariai tiria jaunimo mokymo poreikius, dar 16,7 proc. respondentų nurodė, jog nors ir ne reguliariai, tačiau yra atlikę keletą jaunimo mokymosi poreikių tyrimų.

7 pav. Ar tiriame jaunimo mokymo poreikius? Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

Kaip buvo minėta anksčiau, savivaldybė netiria jaunimo mokymosi ir konsultavimo poreikių. Savivaldybė turėtų apsvarstyti galimybes reguliariai tirti jaunimo mokymosi ir konsultavimo poreikius.

5.2 Asmenys, dirbantys su jaunimu

Remiantis vertinimui surinktais duomenimis, savivaldybės teritorijoje įgyvendinami mokymai ir kvalifikacijos tobulinimo kursai asmenims dirbantiems su jaunimu. Tačiau tuo užsiima ne tik savivaldybė, bet ir jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos. Jaunimo reikalų koordinatorė bendradarbiavimą tarp savivaldybės ir su jaunimu dirbančių asmenų vertina vidutiniškai. 2008-2011 m. savivaldybė įgyvendino tam tikrų projektų, skirtų su jaunimu dirbančių asmenų bendradarbiavimui stiprinti (20 lentelė).

20 lentelė. Projektų, skirtų su jaunimu dirbančių asmenų bendradarbiavimui stiprinti, skaičius

Metai	Projektų, skirtų su jaunimu dirbančių asmenų bendradarbiavimui stiprinti, skaičius
2008	Seminaras „Jaunimo neformalus ugdymas ir užimtumas“.
2009	Seminaras „Rajono jaunimo organizacijų veiklos galimybės ir perspektyvos“. Konferencija „Vaikų ir jaunimo neformalusis ugdymas – kelias į rytdienos sėkmę“.
2010	Seminaras „Vaikų ir jaunimo užimtumas kultūros įstaigoje“. Konferencija „Rajono kaimo bendruomenių organizacijų veiklos galimybės“ (vienas iš konferencijos klausimų buvo jaunimo užimtumo galimybės kaime, pasidalinta patirtimi). Pokalbis-diskusija „Neformaliojo švietimo aktualijos“.
2011	„Jaunimo politikos įgyvendinimas Kėdainių rajono savivaldybėje“.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, esant lėšų trūkumui, konsultacijas ir mokymus jaunimo darbuotojams savivaldybės administracija stengiasi organizuoti pati, ieškoti geranoriškų mokymų vadovų, kurie tai padaro be atlygio. Labai prisideda Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakulteto dėstytojai, JRD specialistai ir kt. mokymų vadovai. Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakultetas pastaruoju metu organizuoja pedagoginių-psichologinių žinių kursą, dirbantiems su vaikais ir jaunimu neformaliajame švietime, kuriame mokosi 19 asmenų.

5.3 Jaunimo neformalaus ugdymo situacija

Savivaldybė netiria jaunimo mokymo ir konsultavimo poreikių, tačiau tą daro jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos – daugelis jų organizacijų tiria savo narių mokymo, konsultavimo poreikius. Tuo užsiima šios Kėdainių rajono organizacijos: jaunimo organizacijos „Darbas“ Kėdainių skyrius, Jaunųjų liberalų aljanso Kėdainių skyrius, asociacija „Kvadratu“, asociacija „Išvien“, kaimo bendruomenių organizacijos ir kt. Savivaldybė organizuoja ir/arba finansuoja jaunimui skirtus mokymus ar konsultavimą, ypač neformalaus mokymo kursus, renginius. Daugiausiai tai yra mokymai, susiję su projektų rengimu ir vykdymu, jaunimo organizacijų veiklos galimybėmis, bendradarbiavimo galimybėmis, jaunimo informavimu ir kt. JRK teigimu, jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo paslaugų prieinamumas ir kokybė Kėdainių rajono savivaldybėje yra vidutiniška.

Neformalaus mokymo ir konsultavimo paslaugas teikia ne tik savivaldybės administracija, bet ir jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos. 21 lentelėje nurodytos organizacijos, kurios teikia neformalaus mokymo ir konsultavimo paslaugas jaunimui savivaldybėje.

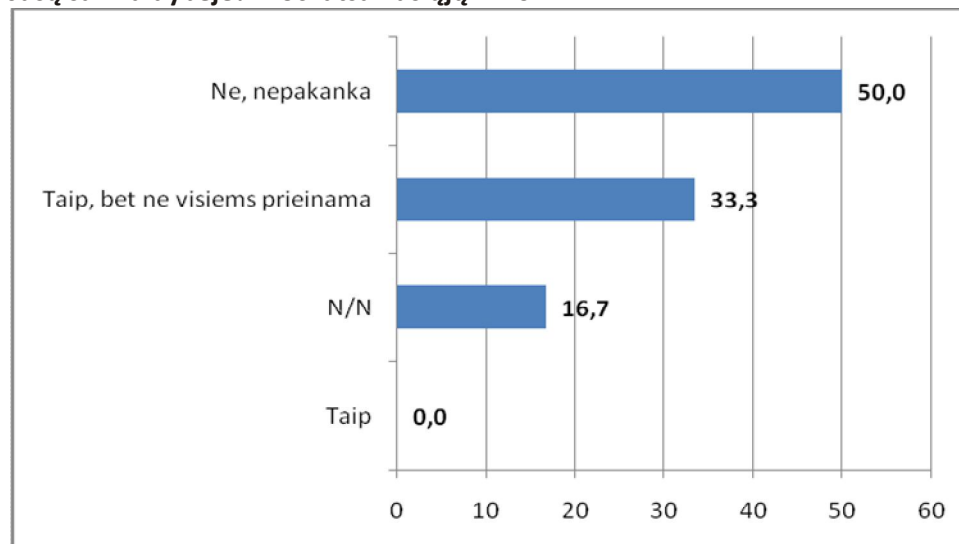
21 lentelė. Organizacijos, kurios teikia neformalaus mokymo ir konsultavimo paslaugas jaunimui savivaldybėje

Organizacija	Organizacijos tipas	Neformalaus mokymo, konsultavimo temos ir pobūdis
VšĮ „Laiptai į viltį“	Jaunimo ir vaikų dienos centras	Savanoriškos veiklos galimybės, jaunimo iniciatyvų įgyvendinimo galimybės.
Asociacija „Kvadratu“	Jaunimo organizacija	Komandinis darbas, lyderystė.
Jaunųjų liberalų aljanso Kėdainių skyrius	Politinė organizacija	Komandinis darbas, lyderio vaidmuo, funkcijos ir kt., žmogaus teisės, renginių organizavimas.
Jaunimo organizacijos „Darbas“ Kėdainių skyrius	Politinė organizacija	Jaunimo informavimas, darbas komandoje.
Kėdainių jaunimo centras „Tiltai“	Jaunimo organizacija	Dvasinė pagalba ir parama.
Bendruomenės iniciatyvų centras	NVO	Projektų vadyba, savivalda.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis jaunimo organizacijų atstovų apklausos duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje nepakanka neformalaus mokymo ir ugdymo veiklų, skirtų jaunimui (8 pav.). Taip pat, respondentų nuomone, yra problemų su šių mokymo ir ugdymo veiklų prieinamumu, todėl reikėtų stiprinti informavimą apie neformalaus mokymo ir ugdymo renginius ir kitokiais būdais didinti jų prieinamumą.

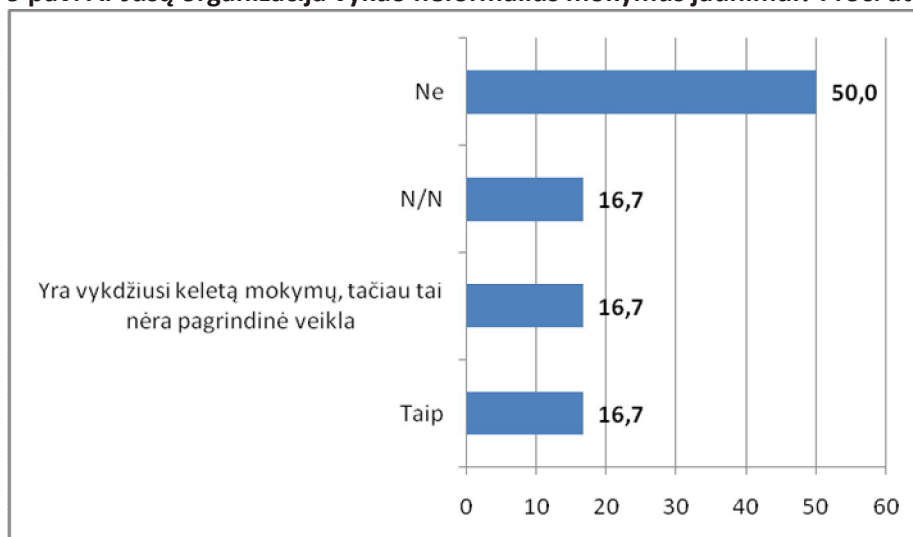
8 pav. Jūsų nuomone, ar pakanka neformalaus mokymo ir ugdymo veiklų, skirtų jaunimui, Jūsų savivaldybėje? Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

Kaip buvo minėta anksčiau, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos greta savivaldybės užsiima neformalaus ugdymo veikla. 16,7 proc. respondentų iš jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nurodė, jog vykdo neformalius mokymus jaunimui, dar 16,7 proc. respondentų nurodė, jog vykdo tokius mokymus, tačiau tai nėra jų pagrindinė veikla.

9 pav. Ar Jūsų organizacija vykdo neformalius mokymus jaunimui? Proc. atsakiusiųjų. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

5.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos kelios išvados:

- *Pirma*, savivaldybės teritorijoje įgyvendinami mokymai ir kvalifikacijos tobulinimo kursai asmenims dirbantiems su jaunimu. Tačiau tuo užsiima ne tik savivaldybė, bet ir jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos. JRK bendradarbiavimą tarp savivaldybės ir su jaunimu dirbančių asmenų vertina vidutiniškai.
- *Antra*, Kėdainių rajono savivaldybėje nepakanka neformalaus mokymo ir ugdymo veiklų, skirtų jaunimui. Taip pat, respondentų nuomone, yra problemų su šių mokymo ir ugdymo veiklų prieinamumu. Todėl reikėtų stiprinti informavimą apie neformalaus mokymo ir ugdymo renginius ir kitokiais būdais didinti jų prieinamumą.

22 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Jaunimo neformalus ugdymas, jaunimo mokymai ir konsultavimas (4 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje yra efektyviai veikianti jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo sistema.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Asmenys, dirbantys su jaunimu	Savivaldybės teritorijoje įgyvendinami mokymai ir kvalifikacijos tobulinimo kursai asmenims dirbantiems su jaunimu. Savivaldybė taip pat įgyvendino tam tikras programas, priemones bei projektus, užtikrinančius asmenų, dirbančių jaunimo neformalaus ugdymo srityje, apsikeitimą informacija ir patirtimi.	Nepakankamai glaudus bendradarbiavimas tarp savivaldybės ir su jaunimu dirbančių asmenų.	Savivaldybė turėtų skirti daugiau dėmesio bendradarbiavimui su jaunimu dirbančiais asmenimis.
Jaunimo neformalaus ugdymo ir	Neformalaus ugdymo paslaugas ir konsultavimą	Jaunimo neformalaus mokymo ir	Savivaldybė turėtų tirti jaunimo mokymo ir

Jaunimo neformalus ugdymas, jaunimo mokymai ir konsultavimas (4 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje yra efektyviai veikianti jaunimo neformalaus mokymo ir konsultavimo sistema.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
konsultavimo padėtis	teikia ne tik savivaldybės įstaigos, bet ir jaunimo ir su jaunu dirbančios organizacijos.	konsultavimo paslaugų prieinamumas ir kokybė Kėdainių rajono savivaldybėje yra vidutiniška. Savivaldybė netiria jaunimo mokymo ir konsultavimo poreikių.	konsultavimo poreikius.

6. JAUNIMO INFORMAVIMAS

Šiame skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys jaunimo informavimą apie jaunimo veiklos ir užimtumo galimybes savivaldybėje. Skyrių sudaro keturios dalys:

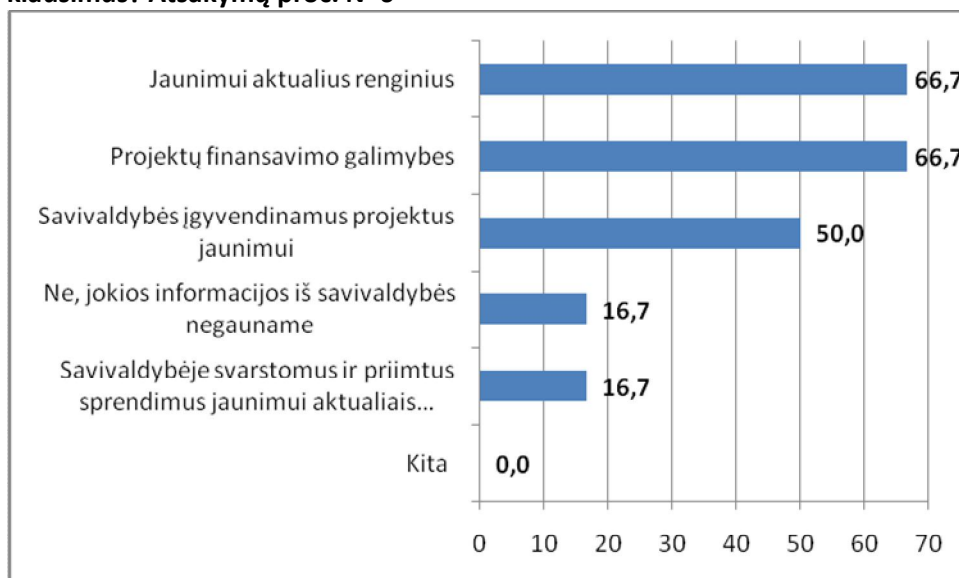
- *pirma*, pristatoma jaunimo informavimo apie jaunimo politikos įgyvendinimą veikla;
- *antra*, aptariamasi jaunimo veiklos žinomumas;
- *trečia*, pristatomi jaunimo leidiniai ir erdvė vietinėje žiniasklaidoje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

6.1 Jaunimo informavimas apie jaunimo politikos įgyvendinimą

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, savivaldybė apie jaunimo klausimų svarstymą informuoja visas jaunimo organizacijas, veikiančias savivaldybėje. Informacija apie jaunimo politikos įgyvendinimą ir /ar jaunimui skirtą veiklą savivaldybėje skelbiama savivaldybės internetiniame puslapyje, elektroniniu paštu, spaudoje, televizijoje, per informacinius renginius, pristatant jaunimo politiką įvairiuose renginiuose ir neformaliais kanalais. Tais pačiais kanalais skelbiama informacija ir apie vykdomą veiklą jaunimui. JRK nuomone, jaunimui šiuo metu skelbiamos informacijos apie jaunimo politikos įgyvendinimą poreikis patenkinamas vidutiniškai. Savivaldybėje kol kas nebuvo vykdoma jaunimo informuotumo tyrimų.

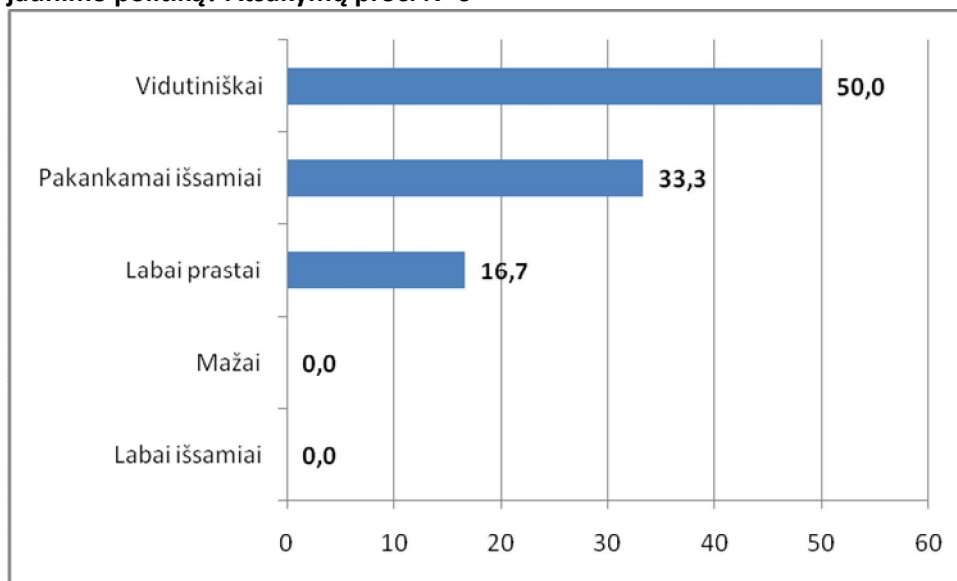
Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovų duomenimis, jaunimo gauta informacija iš savivaldybės daugiausiai susijusi su jaunimui aktualiais renginiais, projektų finansavimo galimybėmis ir savivaldybės įgyvendinamais projektais jaunimui, mažiau informacijos, susijusios su savivaldybėje svarstomais ir priimtais sprendimais jaunimui aktualiais klausimais (10 pav.). Jaunimo organizacijų atstovų duomenimis, savivaldybė vidutiniškai informuoja jaunimą ir kitas grupes apie įgyvendinamą jaunimo politiką (11 pav.).

10 pav. Ar Jūsų organizacija gauna informaciją iš savivaldybės apie žemiau nurodytus klausimus? Atsakymų proc. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

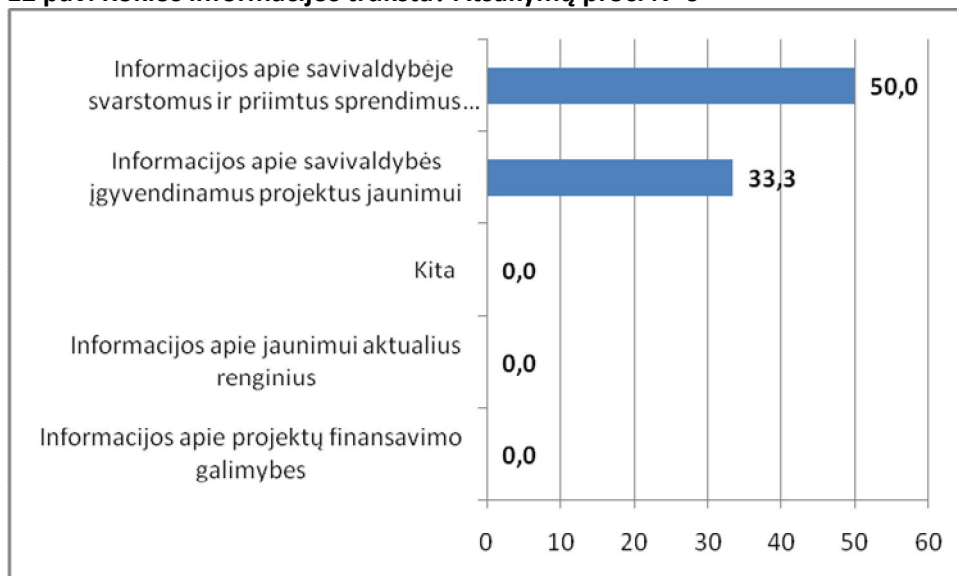
11 pav. Įvertinkite, kaip savivaldybė informuoja jaunimą ir kitas grupes apie įgyvendinamą jaunimo politiką? Atsakymų proc. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

Jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų atstovų nuomone, labiausiai trūksta informacijos apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais ir apie savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui. Respondentų manymu, patogiausia būtų informaciją gauti elektroniniu paštu, iš vietinės spaudos ir savivaldybės internetinės svetainės. JRK nuomone, jaunimo informuotumui didinti labiau reikėtų išnaudoti socialinius tinklapius, naudotis plačiau informacinėmis technologijomis, kurios domina jaunimą, kuriomis jauni žmonės naudojami. Pagrindinės kliūtys – žmogiškųjų išteklių ir lėšų stoka. Reikalingas nuolat tuo užsiimantis žmogus, nes vien tik atsitiktinės iniciatyvos norimo rezultato neduoda.

12 pav. Kokios informacijos trūksta? Atsakymų proc. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

23 lentelėje pateiktas savivaldybėje vykdytų diskusijų su jaunimo atstovais įvairiomis jaunimo politikos įgyvendinimo temomis skaičius ir juose dalyvavusių jaunuolių skaičius.

23 lentelė. Savivaldybėje vykdytų diskusijų su jaunimo atstovais įvairiomis jaunimo politikos įgyvendinimo temomis per 2008 – 2011 m. laikotarpį skaičius ir jose dalyvavusių asmenų skaičius

Metai	Diskusijų skaičius	Jaunuolių, dalyvavusių diskusijose, skaičius
2008	1	11
2009	2	21
2010	2	27
2011	1	12

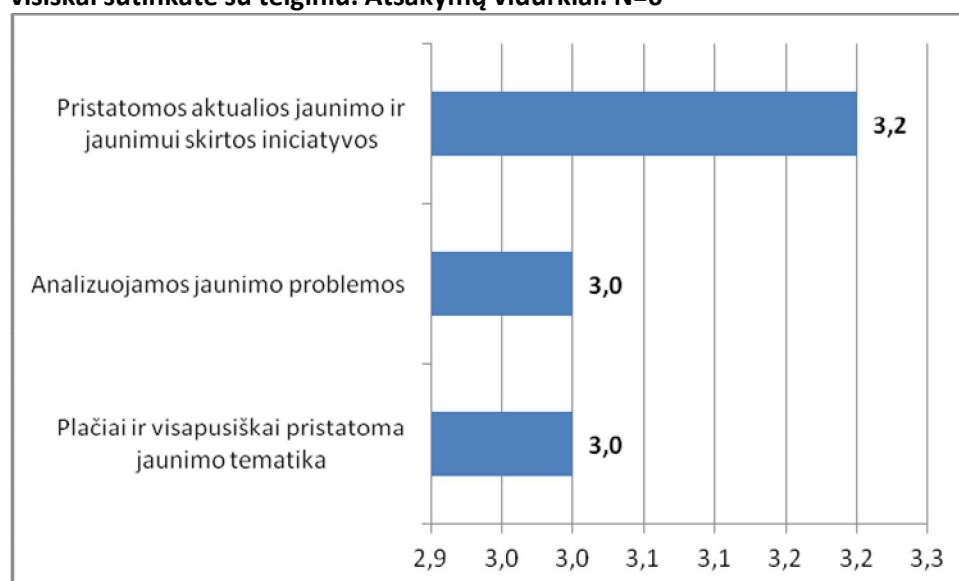
Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

6.2 Jaunimo veiklos žinomumas

Remiantis interviu su JRK duomenimis, jaunimui trūksta informacijos apie veiklos galimybes. JRK nuomone, savivaldybė pakankamai informuoja jaunimą apie jaunimui skirtą veiklą savivaldybės teritorijoje. Informacija apie vykdomą veiklą jaunimui skelbiama savivaldybės internetiniame puslapyje, elektroniniu paštu, spaudoje, televizijoje, per informacinius renginius, pristatant jaunimo politiką įvairiuose renginiuose ir neformaliais kanalais.

13 pav. pateiktas jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų įvertinimas, kaip plačiai vietinė žiniasklaida apima jaunimo tematiką. Duomenys rodo, kad šiek tiek geriau nei vidutiniškai pristatomos aktualios jaunimo ir jaunimui skirtos iniciatyvos, šiek tiek prasčiau vietinėje žiniasklaidoje analizuojamos jaunimo problemos bei pristatoma jaunimo tematika.

13 pav. Įvertinkite, kaip plačiai vietinė žiniasklaida apima jaunimo tematiką. Pateikite savo nuomonę, įvertindami skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate su teiginiu, o 5 – visiškai sutinkate su teiginiu. Atsakymų vidurkiai. N=6

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

6.3 Jaunimo leidiniai ir erdvė jaunimui vietinėje žiniasklaidoje

Specializuoti leidiniai jaunimui rajone nėra leidžiami. Tačiau rajono laikraščiai nemažą dėmesį skiria jaunimui, suteikdami atskirus puslapius ir skyrelius. Kėdainių rajono leidžiami šie vietiniai laikraščiai: „Kėdainių garsas“, „Kėdainių mugė“, „Rinkos aikštė“. Žiniasklaidos atstovai bendradarbiauja noriai, stengiasi paskelbti visus jaunimo organizacijų straipsnius. Laida jaunimui Kėdainių krašto televizijos eteryje rengiama vieną kartą per mėnesį. 12 rajono bendrojo ugdymo mokyklų leidžia savo informacinius laikraštukus. Informacija apie

jaunimą skelbiama ir šiuose interneto tinklalapiuose: www.kedainiai.lt, www.kedainietis.lt, www.knypava.lt. Netrukus startuos internetinė televizija jaunimui „(Ne)rįmtas reikalas“.

6.4 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos šios išvados:

- *Pirma*, Kėdainių rajono savivaldybėje veikia bent kelios jaunimo informavimo priemonės. Jaunimo organizacijų atstovų duomenimis, savivaldybė vidutiniškai informuoja jaunimą ir kitas grupes apie įgyvendinamą jaunimo politiką. Labiausiai trūksta informacijos apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais ir apie savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui.
- *Antra*, efektyvus papildomas būdas informacijos perdavimui būtų nemokamo priedo jaunimui platinimas bei informavimas per socialinius tinklus. Daugiau informacijos turėtų būti teikiama elektroniniu paštu.

24 lentelė . Išvados ir rekomendacijos.

Jaunimo informavimas (6 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia nustatyti, ar savivaldybė sėkmingai informuoja jaunimą apie jaunimo politiką.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo informavimas apie jaunimo politiką	Savivaldybėje veikia bent kelios jaunimo informavimo priemonės.	Labiausiai trūksta informacijos apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais ir apie savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui.	Daugiau skirti dėmesio jaunimo informavimui apie savivaldybėje svarstomus ir priimamus sprendimus jaunimui aktualiais klausimais ir apie savivaldybės įgyvendinamus projektus jaunimui.
Jaunimo veiklos žinomumas	Savivaldybėje veikia bent kelios jaunimo informavimo priemonės.	Informavimo priemonių efektyvumas yra ribotas, nes savivaldybėje nėra nemokamų leidinių jaunimui.	Efektyvus papildomas būdas informacijos perdavimui būtų nemokamo priedo jaunimui platinimas bei informavimas per socialinius tinklus. Daugiau informacijos turėtų būti teikiama elektroniniu paštu.
Jaunimo leidiniai	Kėdainių rajono leidžiami šie vietiniai laikraščiai: „Kėdainių garsas“, „Kėdainių mugė“, „Rinkos aikštė“, - kurie bendradarbiauja noriai, stengiasi patalpinti visus jaunimo organizacijų straipsnius.	Nėra nemokamų leidinių jaunimui.	Savivaldybės internetiniame puslapyje skelbti visų jaunimo organizacijų tinklalapių sąrašą.
Erdvė jaunimui	Laida jaunimui	Nėra nemokamų leidinių	Savivaldybės

Jaunimo informavimas (6 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia nustatyti, ar savivaldybė sėkmingai informuoja jaunimą apie jaunimo politiką.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
vietinėje žiniasklaidoje	Kėdainių krašto televizijos eteryje rengiama vieną kartą per mėnesį. Informacija apie jaunimą skelbiama šiuose interneto tinklalapiuose: www.kedainiai.lt , www.kedainietis.lt , www.knypava.lt .	jaunimui.	internetiniame puslapyje skelbti visų jaunimui skirtų organizacijų tinklalapių sąrašą.

7. TARPŽINYBIŠKUMAS, TARPSEKTORIŠKUMAS, JAUNIMO POLITIKOS INTEGRALUMAS

Šios dalies tikslas yra išsiaiškinti, ar jaunimo politika yra įgyvendinama horizontaliai, t.y. bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis. Aptariama, ar jaunimo politika integruojama į savivaldybės strateginius ir veiklos planavimo dokumentus, ar jaunimo politikos klausimais yra formuojamos institucinės tinklinės struktūros. Skyrių sudaro penkios dalys:

- *pirma*, aptariamos jaunimo politiką integruojančios struktūros;
- *antra*, aptariamas jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir kitų skyrių veikloje;
- *trečia*, pristatomas tarpžinybinių ir tarpsektorinių tinklų veikimas;
- *ketvirta*, įvertinamas savivaldybės jaunimo politikos atitikimas nacionalinės politikos prioritetams;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

7.1 Jaunimo politiką integruojančios struktūros

Pagrindinė jaunimo politiką integruojanti struktūra Kėdainių rajono savivaldybėje yra Jaunimo reikalų taryba. Jaunimo reikalų taryba lygiateisės partnerystės principu sudaroma iš 12 neetatinių narių Kėdainių rajono savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui: 6 nariai – Kėdainių rajono savivaldybės institucijų ir įstaigų atstovai, 6 nariai – po vieną rajono moksleivių tarybos bei Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakulteto studentų atstovybės atstovą, keturi rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų demokratiniais principais išrinkti ir deleguoti atstovai. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžiai vidutiniškai vyksta bent kartą per 2-3 mėnesiai.

Posėdžiuose svarstomi jaunimo organizacijų pasiūlymai, kurie, SJRT pritarus, teikiami savivaldybės tarybai svarstyti. Taip pat vyksta diskusijos dėl jaunimo situacijos rajone, aptariami įvykė ir būsimi renginiai į kuriuos įtraukiamas jaunimas. Remiantis JRK duomenimis, jaunimo organizacijų atstovai pateikė nedaug pasiūlymų SJRT, tačiau į visus juos buvo atsižvelgta (25 lentelė). 2008 m. buvo pateiktas pasiūlymas dėl jaunimo veiklos projektų konkurso nuostatų koregavimo, 2010 m. – dėl mokyklų sporto salių atidarymo po pamokų ir leidimo bendruomenės nariams jomis naudotis nemokamai.

25 lentelė. Pasiūlymų, kuriuos pateikė jaunimo organizacijų atstovai JRT ir į kiek pasiūlymų buvo atsižvelgta nuo 2008 m.

Metai	Pateiktų pasiūlymų skaičius	Pasiūlymų, į kuriuos buvo atsižvelgta skaičius
2008	1	1
2009	-	-
2010	1	1
2011	-	-

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis.

Jaunimo atstovai dalyvauja kai kuriuose savivaldybės tarybos (komitetų, komisijų) posėdžiuose, tačiau, remiantis apklausos duomenimis, norėtų būti daugiau kviečiami, turėti galimybę pasisakyti jaunimo klausimais ir tokiu būdu prisidėti prie sprendimų priėmimo. Savivaldybės atstovai iš jaunimo taip pat tikisi didesnio aktyvumo įgyvendinant jaunimo

politiką. Vieningos duomenų bazės apie jaunus žmones ir su jais dirbančias organizacijas, jiems skiriamas veiktas ir paslaugas savivaldybėje nėra.

7.2 Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių veiklų programose, planuose

Jaunimo politika savivaldybėje yra įgyvendinama horizontaliai, bendradarbiaujant savivaldybės administracijos struktūriniais padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis. Vykdydami savo tiesiogines funkcijas, prie jaunimo politikos įgyvendinimo taip pat prisideda ne tik JRK bet ir kitų savivaldybės struktūrinių padalinių darbuotojai (2 lentelė). Pagal poreikį, skyriai bendradarbiauja svarstant įvairius jaunimo klausimus, rengiant projektus, organizuojant renginius. Bendradarbiavimo iniciatyva dažniausiai būna iš JRK pusės.

Jaunimo politikos įgyvendinimo priemonės įtvirtintos savivaldybės strateginiame veiklos plane.

7.3 Tarpžinybinių ir tarpsektorinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas

26 lentelėje pateikti jaunimo klausimai, svarstyti savivaldybės tarybos (komitetų, komisijų) posėdžiuose per 2008–2011 m. laikotarpį. Duomenys rodo, kad svarstyta palyginti daug jaunimo politikos klausimų.

26 lentelė. Jaunimo klausimai, svarstyti savivaldybės tarybos (komitetų, komisijų) posėdžiuose per 2008 – 2011 m. laikotarpį

Metai	Pagrindiniai jaunimo klausimai, svarstyti savivaldybės tarybos(komitetų, komisijų) posėdžiuose
2008	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2008 m. biudžeto tvirtinimo. 2. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 1998 m. sausio 30 d. sprendimo Nr. 2 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos koncepcijos“ pripažinimo netekusiu galios“. 3. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2009-2011 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo.
2009	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2009 m. biudžeto tvirtinimo. 2. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo veiklos projektų finansavimo iš savivaldybės biudžeto nuostatų patvirtinimo“. 3. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos ir nuostatų tvirtinimo“. 4. Dėl Kėdainių rajono gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo fondo nuostatų tvirtinimo (2009-05-22). 5. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2010-2012 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo. 6. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009m. gegužės 22 d. sprendimo Nr. TS-165 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo fondo nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo (2009-12-11).
2010	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2010 m. biudžeto tvirtinimo. 2. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimo Nr. TS-24 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos ir nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ (2010-04-30). 3. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo fondo nuostatų papildymo (2010-02-12).

Metai	Pagrindiniai jaunimo klausimai, svarstyti savivaldybės tarybos(komitetų, komisijų) posėdžiuose
	<ol style="list-style-type: none"> 4. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimo Nr. TS-24 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos ir nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo“ (2010-09-24). 5. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2011-2013 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo. 6. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009m. gegužės 22 d. sprendimo Nr. TS-165 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo fondo nuostatų tvirtinimo“ pakeitimo (2010-11-26).
2011	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2011 m. biudžeto tvirtinimo. 2. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo ir nuostatų tvirtinimo. 3. Dėl Kėdainių rajono Bendruomenės vaiko teisių apsaugos tarybos tvirtinimo. 4. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės Bendruomenės sveikatos tarybos ir jos nuostatų patvirtinimo. 5. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės Narkotikų kontrolės komisijos sudarymo. 6. Dėl Neformaliojo vaikų švietimo programų vykdymo tvarkos aprašo tvirtinimo. 7. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės Gabių vaikų ir jaunuolių rėmimo komisijos sudarymo. 8. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės Sporto tarybos sudėties tvirtinimo. 9. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės Kultūros ir meno tarybos sudarymo ir nuostatų tvirtinimo. 10. Dėl Kėdainių rajono savivaldybės 2012-2014 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

27 lentelėje pateiktas siūlymų, priimtų savivaldybės taryboje atsižvelgiant į SJRT siūlymus per 2008 – 2011 m. laikotarpį, skaičius. 2008 m. buvo pateiktas pasiūlymas dėl jaunimo veiklos projektų konkurso nuostatų pakoregavimo, 2010 m. - dėl mokyklų sporto salių atidarymo po pamokų ir kad bendruomenės nariams jos būtų nemokamos, 2011 m. - dėl kultūros centrų darbo laiko. Remiantis anksčiau pateiktais duomenimis (24 lentelė), SJRT daugiausiai pateikia svarstyti savivaldybės taryboje tuos pačius pasiūlymus, kuriuos SJRT atitinkamai pateikė jaunimo organizacijos.

27 lentelė. Siūlymų, priimtų atsižvelgiant į jaunimo reikalų tarybos siūlymus per 2008 – 2011 m. laikotarpį, skaičius

Metai	Priimtų jaunimo reikalų tarybos siūlymų savivaldybei skaičius
2008	1
2009	-
2010	1
2011	1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis JRK pateiktais duomenimis

Remiantis JRK pateiktais duomenimis, NVO atstovai įtraukiami į jaunimo klausimus svarstančias darbo grupes. Savivaldybėje šiuo metu veikia 8 darbo grupės ir/ar komisijos jaunimo politikos srityse, kuriose bendradarbiauja skirtingi savivaldybės padaliniai, sprenddami jaunimo klausimus.

7.4 Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams

Nacionalinė jaunimo politika apibrėžiama šiuose svarbiausiuose dokumentuose:

- Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas (Žin., 2003, Nr.119-5406);
- Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1715 (Žin., 2010, Nr. 139-7112);
- Vaikų ir jaunimo socializacijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V-1715 (Žin., 2010, Nr. 123-6311);
- Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2010–2012 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. A1-234 (Žin., 2010, Nr. 70-3476);
- Pavyzdinis savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-68 (Žin., 2008, Nr. 29-1042, 2011, Nr. 35-1653);
- Atvirųjų jaunimo centrų ir erdvių koncepcija, patvirtinta Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 2V-38-(1.4).

Vertinant šį kriterijų, buvo atsižvelgiama į savivaldybės dalyvavimą nacionalinių programų ir priemonių įgyvendinime bei nacionalinių ir tarptautinių programų galimybių panaudojimą jaunimo politikos įgyvendinimui¹⁹. Remiantis savivaldybės atstovų pateiktais duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybė pilnai ar iš dalies įgyvendina visas šias nacionalines programas. Apibendrinant vertinimui pateiktą informaciją, galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybės įgyvendinamos priemonės gerai atitinka nacionalinės jaunimo politikos prioritetus.

7.5 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos šios išvados (taip pat žr. 28 lentelę):

- *Pirma*, pagrindinė jaunimo politiką integruojanti struktūra Kėdainių rajono savivaldybėje yra Jaunimo reikalų taryba. SJRT rengia posėdžius bent kartą per 2-3 mėnesius. Posėdžiuose svarstomi jaunimo organizacijų pasiūlymai, kuriuos, SJRT pritarus, teikia savivaldybės tarybai svarstyti. Vis dėlto, jaunimo organizacijų atstovai teikia palyginti nedaug pasiūlymų SJRT.
- *Antra*, jaunimo politika savivaldybėje yra įgyvendinama horizontaliai, bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis. Jaunimo politikos įgyvendinimo priemonės įtrauktos į savivaldybės strateginį veiklos planą.

¹⁹ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintos jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatorius „Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas (jaunimo politikos integralumas)“ 7.4 temoje „Savivaldybės įgyvendinamų programų bei priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams“ numatytas galimas duomenų šaltinis „Praktiškai išnaudotų nacionalinių ir tarptautinių programų atveriamų galimybių, siekiant spręsti aktualius savivaldybės jaunimo politikos klausimus, skaičius.“

28 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas, jaunimo politikos integralumas (7 Metodikos indikatorius)	Šis indikatorius leidžia įvertinti jaunimo politikos horizontalumą ir tarpžinybinio bendradarbiavimo dėka užtikrinamą JP plėtrą.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Jaunimo politiką integruojančios struktūros	Veikia SJRT, reguliariai organizuojami jos posėdžiai. Posėdžiuose svarstomi jaunimo organizacijų pasiūlymai, kuriuos, SJRT pritarus, teikia savivaldybės tarybai svarstyti. Taip pat vyksta diskusijos dėl jaunimo situacijos rajone, aptariami įvykė ir būsimi renginiai į kuriuos įtraukiamas jaunimas.	Informacija apie savivaldybės posėdžius ir kita jaunimui aktuali informacija nėra pateikiama pakankamai efektyviai.	Didinti jaunimo informuotumą apie rengiamus posėdžius ar svarstymus, susijusius su jaunimo reikalais.
Jaunimo politikos integravimas savivaldybės strateginiuose dokumentuose ir įvairių sričių (kultūros, sporto, socialinių reikalų ir kt.) veiklų programose, planuose	Jaunimo politika savivaldybėje yra įgyvendinama horizontaliai, bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis.	Kėdainių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane jaunimo politika neišskiriama kaip atskira viešosios politikos sritis.	Kėdainių rajono plėtros strateginiame plane daugiau dėmesio skirti jaunimo reikalams.
Tarpžinybinių ir tarpsektorinių bendradarbiavimo tinklų praktinis veikimas	Skirtingi savivaldybės padaliniai bendradarbiauja tarpusavyje. NVO atstovai įtraukiami į jaunimo klausimus svarstančias darbo grupes.	Informacija apie savivaldybės posėdžius ir kita jaunimui aktuali informacija nėra pateikiama pakankamai efektyviai.	Didinti jaunimo informuotumą apie rengiamus posėdžius ar svarstymus, susijusius su jaunimo reikalais.
Savivaldybės įgyvendinamų programų ir priemonių atitikimas nacionalinės jaunimo politikos prioritetams	Kėdainių rajono savivaldybės įgyvendinamos priemonės gerai atitinka nacionalinės jaunimo politikos prioritetus.	Nenustatyta.	Nacionalinių ir tarptautinių programų įgyvendinimas savivaldybės lygmeniu turėtų būti labiau grįstas jaunimo situacijos stebėsenos ir poreikių tyrimų duomenimis.

8. JAUNIMO POLITIKOS TOBULINIMAS IR INOVACIJOS

Šis skyrius suteikia duomenų, atitinkančių Metodikos 5-ąjį indikatorių „Tyrimai jaunimo klausimais ir stebėseną“ ir 8-ąjį indikatorių „Jaunimo politikos vertinimas ir inovacijos vykdamas jaunimo politiką savivaldybėje“, kurie sudaro pagrindą jaunimo politikos tobulinimo funkcijai. Skyriuje aprašomi surinkti duomenys, pristatantys:

- ar ir kokių mastu savivaldybėje yra sukurtos prielaidos jaunimo politikos tobulinimui, t. y. kaip vykdoma jaunimo situacijos stebėseną, kokie duomenys yra renkami, ar atliekama jaunimo situacijos ir poreikių analizė, kas ją atlieka, galiausiai, ar vykdomas jaunimo politikos vertinimas ir kaip vertinimo rezultatai integruojami į sprendimų priėmimo procesą;
- ar ir kokios inovacijos taikomos įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje.

Jeigu valdymą apibūdintume kaip nuolat besitęsiantį ciklą, tai pagalba politikos formavimui yra paskutinė šio ciklo dalis, kuri seka politikos įgyvendinimą ir formavimą. Pagalbos politikos formavimui tikslas yra pateikti duomenis ir įrodymus, leidžiančius tobulinti politiką, siekti didesnio efektyvumo, rezultatyvumo, tinkamumo, poveikio ir naudingumo, taip pat atsiskaityti už pasiektus rezultatus, panaudotas lėšas, įgyvendintas procedūras. Prie šių tikslų įgyvendinimo prisideda trys pagalbos politikos formavimui elementai:

- **Stebėseną:** sistemingas duomenų apie politikos įgyvendinimo rezultatus fiksavimas ir politikos arba atskirų programų įgyvendinimo ataskaitų rengimas politikos įgyvendinimo metu. Veiklos valdymo teorijoje stebėseną yra laikoma valdymo įrankiu, galinčiu padėti tobulinti politikos įgyvendinimą keliais būdais²⁰. Pirma, informacija apie rezultatus padeda įvertinti, ar gerai veikia institucija arba programa, kokią vertę ji sukuria, ar pasiekia savo tikslus. Antra, procedūrų stebėsenos pagalba galima kontroliuoti institucijų ir valstybės tarnautojų veiksmus bei išlaidas. Trečia, stebėsenos informacija apie rezultatus ir kaštus gali būti naudojama biudžeto sudarymo procese ir padėti suplanuoti išlaidas ekonomiškiausiu būdu. Ketvirta, informacija apie personalinius pasiekimus gali motyvuoti valstybės tarnautojus ar kitas politikos įgyvendinime dalyvaujančias šalis siekti tam tikrų rezultatų. Penkta, veiklos informacijos viešinimas gali būti pasitikėjimo valstybės institucijomis didinimo priemonė. Galiausiai, stebėsenos informacija gali padėti surasti geresnių institucijos veiklos būdų paskatindama mokymosi procesą ir inicijuodama veiklos patobulimus. 29 lentelėje pavaizduotas supaprastintas stebėsenos ir vertinimo ciklas, kurį galima išskirti į tris svarbiausius etapus.
- **Vertinimas:** sistemingas ir objektyvus planuojamos vykdyti, vykdomos ar baigtos vykdyti politikos arba atskirų programų tinkamumo, rezultatyvumo, efektyvumo, naudingumo ir ilgalaikio poveikio nustatymas;
- **Peržiūra** (angl. *review*): periodišką politikos ir/arba atskirų priemonių vykdymo tikslingumo vertinimas.

29 lentelė. Stebėseną, vertinimas ir peržiūra

	Stebėseną	Vertinimas	Peržiūra
Tikslas	Iš anksto įspėti apie	Nustatyti politikos ar	Konsensuso formavimas

²⁰ Stebėsenos naudos pristatymas pagal Behn R., „Why Measure Performance? Different Purposes Require Different Measures“. *Public Administration Review*, 2003, 5, 588-598.

	Stebėseną	Vertinimas	Peržiūra
	kylančias ir kilšančias problemas įgyvendinant politikos tikslus.	programos vertę ir naudą visuomenei.	dėl politikos krypties kaitos.
Veikla	Duomenų rinkimas.	Duomenų analizė ir interpretavimas. Duomenys imami iš stebėsenos sistemos ir renkami papildomai.	Turimų šaltinių (tyrimų, vertinimų) sisteminimas ir apžvalga; diskusijų inicijavimas.
Kada atliekama?	Nuolat.	Kartą per 2 – 3 metus.	Kartą per 5 metus.

Šaltinis: sudaryta autorių

Laikantis Metodikos struktūros, skyrių sudaro šešios dalys:

- *pirma*, pristatoma, kokios savivaldybėje veikiančios organizacijos sistemingai vykdo tyrimus jaunimo politikos srityje ir aptariami vykdomi jaunimo situacijos tyrimai, jų įvairovė, kokybė ir naudingumas;
- *antra*, pristatoma, kokie duomenys apie jaunimo situaciją yra sistemingai renkami savivaldybėje;
- *trečia*, aptariama, ar ir koku mastu savivaldybėje vykdomas jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas;
- *ketvirta*, aptariama, kiek renkami stebėsenos duomenys, vykdomų tyrimų ir vertinimų rezultatai yra naudojami sprendimų priėmimo procese;
- *penkta*, aptariamas inovacijų taikymas ir plėtra įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėje;
- *galiausiai*, pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

8.1 Jaunimo poreikių tyrimai ir jų vykdytojai

Vertinimo metu Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo nustatyta sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių organizacijų. Tačiau savivaldybė turi galimybę užsakyti tyrimus viešųjų pirkimų būdu iš kompetentingų organizacijų ar ekspertų, veikiančių nacionaliniu mastu ar kitose savivaldybėse, arba ugdyti vietinę kompetenciją atliekant tyrimus. Vertinamu laikotarpiu galimybės atlikti jaunimo situacijos savivaldybėje tyrimą dėl sumažėjusių savivaldybės biudžeto galimybių nebuvo pakankamai išnaudotos. Per 2008-2011 m. laikotarpį atlikti tik du tyrimai Kėdainių rajono jaunimo politikos srityje, kuriuos užsakė ne savivaldybė, bet kitos suinteresuotos institucijos. Šių tyrimų rezultatai buvo panaudoti rengiant savivaldybės planus ir / arba programas.

2011 m. JRD užsakymu buvo atliktas Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimas. Šio tyrimo tikslas buvo ištirti jaunimo problemas (pagal apibrėžtus rodiklius) jaunimo politikos įgyvendinimo srityse. Pasirinktos šios sritys: mokymasis ir studijos, darbas, laisvalaikis, gyvenimo sąlygos, dalyvavimas, fizinė ir psichinė sveikata, įpročiai ir gyvenimo būdas, šeima, draugai, kaimynystė. Tyrimo populiaciją sudarė jaunimo atstovai nuo 14 iki 29 metų, tyrimo metu gyvenantys, besimokantys ar dirbantys Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje (400 tiriamųjų).

2011 m. Kėdainių rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro užsakymu buvo parengtas Kėdainių rajono mokyklų mokinių gyvenimo ir savijautos tyrimas. Šios tyrimo tikslas – įvertinti Kėdainių rajono mokyklų 11, 13 ir 15 metų amžiaus mokinių savijautą bei pagrindinius gyvenimo komponentus (mitybą, fizinį aktyvumą, rūkymo, alkoholinių gėrimų ir narkotikų vartojimo įpročius ir kt.) ir palyginti šiuos duomenis su 25 kitų savivaldybių

duomenimis. Lietuvos jaunų žmonių gyvenimo pokyčiai vertinami dalyvaujant tarptautiniame mokinių sveikatos ir gyvenimo tyrime. Šis tyrimas yra labai svarbus ir tuo, kad taikant standartizuotus tyrimo metodus atsirado galimybė sugretinti ir palyginti jaunų žmonių sveikatos ir gyvenimo rodiklius ir regioniniu, ir tarptautiniu mastu. Tyrimo rezultatai parodė, jog pastaruoju metu Kėdainių rajono mokinių sveikata, savijauta bei gyvenimo daugelio vertinimų atžvilgiu yra prastesnė nei kitų Lietuvos miestų ir rajonų mokinių.

8.2 Jaunimo situacijos stebėseną

Jaunimo situaciją, jaunimo politikos įgyvendinimą SJRT kartu su JRK apžvelgia metų veiklos ataskaitose. Atskirai jaunimo situacijos stebėsenai skirtos sistemos savivaldybėje nėra. Kita vertus, remiantis vertinimui surinktais duomenimis, savivaldybėje yra kaupiami tam tikri duomenys apie jaunimo situaciją. JRK renka informaciją apie jaunimo organizacijas, jų veiklos tikslus, funkcijas, kontaktinius duomenis. Dalis duomenų skelbiami savivaldybės internetinėje svetainėje ir yra laisvai prieinami visiems suinteresuotiems asmenims. JRK taip pat renka ir teikia įvairius duomenis apie jaunimo situaciją ir jaunimo politikos įgyvendinimą Jaunimo reikalų departamentui. Remiantis JRK pateikta informacija, organizacijos ir asmenys kreipiasi į savivaldybę dėl papildomų jaunimo situaciją apibūdinančių duomenų gavimo. Organizacijos, su kuriomis savivaldybė (daugiausiai – JRK) bendradarbiauja apsikeičiant, papildant, atnaujinant duomenis apie jaunimo situaciją, yra šios:

- Kėdainių rajono savivaldybės šveitimo, kultūros, socialinės, globos, sveikatos įstaigos;
- Kauno teritorinės darbo biržos Kėdainių skyrius;
- Rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijos;
- Kauno vyriausiojo policijos komisariato Kėdainių rajono policijos komisariatas;
- Kėdainių profesinio rengimo centras;
- Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakultetas.

Kėdainių rajono savivaldybėje jaunimo situacijos stebėseną nėra įgyvendinama sistemingai ir nuosekliai. Surinkti duomenys nėra analizuojami, siekiant nustatyti tam tikras tendencijas, duomenys nėra lyginami tarpusavyje. Sprendimų priėmimui pateikiami faktai, duomenys ir pasiūlymai nėra visapusiškai išanalizuoti ar apsvarstyti. Esant šiems trūkumams, galime teigti, kad sprendimų priėmimas nėra pakankamai informuotas. Kita vertus, JRK dažnai renka ir teikia įvairius išsamius duomenis apie jaunimo politikos įgyvendinimą Jaunimo reikalų departamentui. Šiuos duomenis JRK galėtų sisteminti, skelbti, analizuoti, lyginti pamečiui ir tokiu būdu naudoti sprendimų priėmimui.

8.3 Jaunimo politikos vertinimas

Vertinant nebuvo nustatyta jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo (nei *ex ante* - išankstinio, nei *interim* - tarpinio, nei *ex post* – galutinio vertinimo) atvejų. Akivaizdu, kad jaunimo politikos vertinimas jaunimo politikos tobulinimui nėra naudojama praktika Kėdainių rajono savivaldybėje.

8.4 Tyrimų rezultatų ir stebėsenos duomenų naudojimas

Ryšys tarp stebėsenos bei vertinimo informacijos ir valdymo nėra tiesioginis. Gerai veikianti stebėsenos sistema pati nepriima sprendimų. Sprendimams yra būtinos tokios papildomos sąlygos, kaip materialinės priemonės, įgaliojimai ir, svarbiausia, lyderystė (pvz., kiek jaunimo politika yra svarbus prioritetas savivaldybės vadovams). Todėl svarbu įvertinti, ar ir kaip stebėsenos ir vertinimo rezultatai yra naudojami priimant sprendimus savivaldybėje.

Lietuvoje pagalbos politikos formavimui funkcija (apimanti stebėseną, vertinimą, ir peržiūrą) yra kol kas mažiausiai išplėta ir suprantama valdymo dalis, ypač savivaldybių lygmeniu. Remiantis surinktais duomenimis, galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybėje kol kas neįsitvirtino įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema. Tokia situacija būdinga ir kitoms savivaldybėms. Viena akivaizdžiausių problemų yra ta, kad renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie renkami nesistemiškai (nėra nuosekliai lyginama situacija pamečiui). Tačiau pagrindinė problema yra analitinės funkcijos (tyrimų, vertinimo, analizės) trūkumas, savivaldybėje nėra specialistų, galinčių vykdyti šią funkciją, o iš išorės nusipirkti šią funkciją nėra finansinių galimybių. Vis dėlto Kėdainių rajono savivaldybės JRK renka tam tikrus duomenis ir juos pateikia JRK veiklos planuose, ataskaitose ir kt. Remiantis JRK pateiktais duomenimis, labai trūksta duomenų apie jaunus šeimas, jų situaciją, apie emigravusius jaunas žmones, apie bedarbius ir kt.

8.5 Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką

Šios dalies tikslas yra aptarti, kokie pokyčiai savivaldybės jaunimo politikoje įdiegti per pastarųjų trejų metų laikotarpį. Remiantis vertinimo metu surinktais duomenimis, galima teigti, kad per pastaruosius trejus metus Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo įdiegta esminių pokyčių ar naujovių. Naujovių diegimą ir jaunimo politikos plėtrą sustabdė savivaldybės finansinius išteklius apribojusi finansinė ir ekonominė krizė. Atsigavus ekonomikai ir sustiprėjus savivaldybės biudžetui, savivaldybė galėtų toliau stiprinti jaunimo politikos įgyvendinimą, skirti didesnę prioritetą jaunimo politikos įgyvendinimui, aktyviau naudoti šiam tikslui ES struktūrinės paramos galimybes.

8.6 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, formuluojamos kelios išvados:

- *Pirma*, ekonominio sunkmečio metais savivaldybės galimybės organizuoti tyrimus jaunimo politikos srityje stipriai sumažėjo. Vertinimo metu Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo nustatyta sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių organizacijų.
- *Antra*, Kėdainių rajono savivaldybėje tiek jaunimo situacijos stebėseną, tiek jaunimo situacijos ir poreikių tyrimai nėra įgyvendinami sistemingai; nevykdomi longitudinaliniai tyrimai (palyginant naujus duomenis su anksčiau surinktais). Esant šiems trūkumams, gali būti, kad sprendimų priėmimas nėra pakankamai informuotas. Taip pat ir jaunimo politikos vertinimas jaunimo politikos tobulinimui nėra naudojama praktika Kėdainių rajono savivaldybėje.
- *Trečia*, Kėdainių rajono savivaldybėje kol kas neįsitvirtino duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema. Viena akivaizdžiausių problemų yra ta, kad renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie renkami nesistemiškai (nėra nuosekliai lyginama situacija pamečiui). Tačiau pagrindinė problema yra analitinės funkcijos (tyrimų, vertinimo, analizės) trūkumas.
- *Ketvirta*, per pastaruosius trejus metus Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo įdiegta esminių pokyčių ar inovacijų. Inovacijų diegimą ir jaunimo politikos plėtrą apskritai sustabdė savivaldybės finansinius išteklius apribojusi finansinė ir ekonominė krizė.

30 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Jaunimo politikos tobulinimas ir inovacijos (5 ir 8 Metodikos indikatoriai)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje užtikrinamas informuotos jaunimo politikos įgyvendinimas, ar savivaldybėje dedamos pastangos ieškoti tinkamiausių sprendimų jaunimo politikai įgyvendinti. Jaunimo poreikių stebėseną ir analizę sudaro prielaidas geriau atsižvelgti į jaunimo poreikius.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Tyrimų jaunimo klausimais vykdytojai. Tyrimų įvairovė, kokybė ir naudingumas	Savivaldybė turi galimybę užsakyti tyrimus viešųjų pirkimų būdu iš kompetentingų organizacijų ar ekspertų, veikiančių nacionaliniu mastu ar kitose savivaldybėse, arba ugdyti vietinę kompetenciją atliekant tyrimus.	Vertinimo metu Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo nustatyta sistemingai jaunimo situacijos tyrimus ar jaunimo politikos vertinimus atliekančių organizacijų.	Ieškoti galimybių atlikti tyrimus ir jaunimo politikos vertinimus.
Duomenys apie jaunimą	Jaunimo situaciją, jaunimo politikos įgyvendinimą apžvelgia SJRT ir JRK metų veiklos planuose ir ataskaitose. JRK taip pat renka ir teikia įvairius duomenis apie jaunimo situaciją ir jaunimo politikos įgyvendinimą Jaunimo reikalų departamentui.	Atskiros jaunimo situacijos stebėsenai skirtos sistemos savivaldybėje nėra.	Siūlome JRK sisteminti, skelbti, analizuoti, lyginti pamečiui surinktus duomenis ir tokiu būdu naudoti sprendimų priėmimui savivaldybėje.
Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas	Nenustatyta.	Jaunimo politikos vertinimas jaunimo politikos tobulinimui nėra naudojama praktika Kėdainių rajono Savivaldybėje.	Siūlome ieškoti galimybių atlikti detalų jaunimo politikos vertinimą savivaldybėje ir šio vertinimo rezultatus naudoti sprendimų priėmimui savivaldybėje.
Tyrimų rezultatų ir kitų duomenų panaudojimas	Atliktų jaunimo situacijos tyrimo duomenys buvo naudojami rengiant savivaldybės planus ir / arba programas.	Savivaldybėje kol kas neįsitvirtino duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema, renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie renkami nesistemingai.	Esant galimybei, dažniau atlikti jaunimo situacijos tyrimus.
Inovacijų taikymas ir plėtra formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką	Nenustatyta.	Per pastaruosius trejus metus Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo įdiegta esminių pokyčių ar inovacijų.	Atsigavus ekonomikai ir sustiprėjus savivaldybės biudžetui, savivaldybė galėtų toliau stiprinti jaunimo politikos įgyvendinimą, skirti didesnę prioritetą jaunimo politikos

Jaunimo politikos tobulinimas ir inovacijos (5 ir 8 Metodikos indikatoriai)	Šis indikatorius leidžia įvertinti, ar savivaldybėje užtikrinamas informuotos jaunimo politikos įgyvendinimas, ar savivaldybėje dedamos pastangos ieškoti tinkamiausių sprendimų jaunimo politikai įgyvendinti. Jaunimo poreikių stebėseną ir analizę sudaro prielaidas geriau atsižvelgti į jaunimo poreikius.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
			įgyvendinimui, aktyviau naudoti šiam tikslui ES struktūrinės paramos galimybes.

9. TARPTAUTINIAI RYŠIAI IR BENDRADARBIAVIMAS

Šiame skyriuje aptariamas savivaldybės bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.

9.1 Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais

Remiantis vertinimui surinktais duomenimis, savivaldybė yra užmezgusi ryšių su kitų šalių jaunimo politiką formuojančiomis ir įgyvendinančiomis savivaldybės institucijomis. Daugiausiai yra bendradarbiaujama su šiomis organizacijomis:

1. Vokietijos Zemerdos (Sommerda) miesto savivaldybė;
2. Švedijos Svaliovo (Svalöv) komuna;
3. Estijos Kohtla Jervės (Kohtla Jarve) miesto savivaldybė;
4. Lenkijos Kujavijos Pamaro (Kujawsko-Pomorskie) vaivadija;
5. Lenkijos Brodnicos (Brodnicy) miesto savivaldybė;
6. Lenkijos Lobezo (Łobez) miesto savivaldybė;
7. Italijos Kastelfortės (Castelforte) miesto savivaldybė;
8. Rumunijos Zimničos (Zimnicea) miesto savivaldybė;
9. Baltarusijos Valkavisko (Volkovysk) miesto savivaldybė.

Savivaldybės jaunimo politiką formuojantys bei įgyvendinantys savivaldybės administracijos atstovai dalyvavo tarptautiniuose renginiuose per 2008 – 2011 m. laikotarpį, tačiau tikslus jų skaičius nėra žinomas. Remiantis JRK pateikta informacija, savivaldybės administracija įgyvendino du tarptautinius projektus jaunimo politikos srityje per 2008 – 2011 m. laikotarpį: 2009 m. projektą „Demokratija ten, kur aš gyvenu“ ir 2011 m. tarptautinį projektą „Travelling Social Cuisine“.

9.2 Skyriaus išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant skyriaus duomenis, galima teigti, kad tarptautinis bendradarbiavimas ir jo metu įgytos žinios bei praktika yra labai svarbi jaunimo politikos savivaldybėje įgyvendinimui bei įgyvendinimo tobulinimui. Vis tik, jaunimo nuomone, prioritetu turėtų išlikti tiesioginis vietinių savivaldybės institucijų bei nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimas jaunimo politikos srityje.

31 lentelė. Išvados ir rekomendacijos.

Tarptautiniai ryšiai ir bendradarbiavimas (9 Metodikos indikatorius)	Tarptautiškumas yra vienas iš jaunimo politikos Lietuvoje įgyvendinimo principų, nurodytų įstatymuose ir programose.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
Bendradarbiavimas su kitomis šalimis jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais	Savivaldybė yra užmezgusi ryšių su kitų šalių jaunimo politiką formuojančiomis ir įgyvendinančiomis savivaldybės institucijomis Savivaldybės administracija	Tarptautinio bendradarbiavimo galimybės nėra pilnai išnaudojamos.	Kuo geriau išnaudoti tarptautinio bendradarbiavimo galimybes savivaldybės administracijos darbuotojų, įskaitant JRK, bei savivaldybės institucijų, dirbančių su jaunimu atstovų

Tarpautiniai ryšiai ir bendradarbiavimas (9 Metodikos indikatorius)	Tarpautiškumas yra vienas iš jaunimo politikos Lietuvoje įgyvendinimo principų, nurodytų įstatymuose ir programose.		
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos
	įgyvendino du tarptautinius projektus jaunimo politikos srityje per 2008 – 2011 m. laikotarpį.		kompetencijai stiprinti ir susipažinti su gerąja užsienio šalių patirtimi sprendžiant jaunimo problemas, formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką.

10. GEROJI PRAKTIKA

Geroji praktika suprantama kaip tokios jaunimo politikos savivaldybėse priemonės, dėl kurių sutaria suinteresuotosios šalys, arba kurios padeda efektyviai siekti jaunimo politikos tikslų. Taigi, gerąją praktiką galime suprasti tiek rezultato, tiek proceso prasme. Atsižvelgiant į Metodikos indikatorių struktūrą ir į viešosios politikos įgyvendinimo proceso etapus, vertinamoje savivaldybėje siekiama nustatyti gerosios praktikos pavyzdžius pagal šiuos aspektus:

- sėkmingas bendradarbiavimas tarp savivaldybės administracijos atstovų ir jaunimo organizacijų;
- jaunimo politikos priemonių sėkmingas pritaikymas tikslinėms grupėms;
- efektyvus kokios nors jaunimo politikos požiūriu kylančios problemos sprendimas.

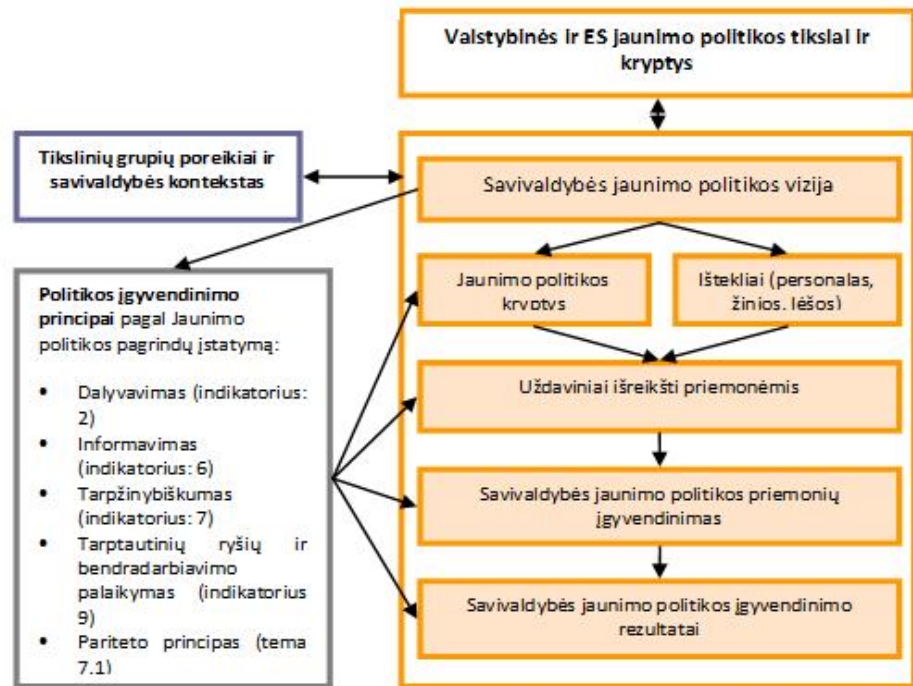
Kadangi JRK dirba net nuo 1998 m., daug teigiamų iniciatyvų per laikotarpį iki 2011 m. jau buvo įgyvendinta. JRK teigimu, daugelis iniciatyvų, kurias kitos savivaldybės tik kuria, Kėdainiuose jau yra įgyvendinta, jaunimas naudojasi ir jau pamiršo, kad gali būti kitaip. Pavyzdžiui, 2001 metais buvo įkurtos dvi viešosios įstaigos – jaunimo centrai. Kitose savivaldybėse šie jaunimo centrai tik steigiami. Kadangi sukaupta daug darbo patirties, lengviau bendradarbiauti su kitais savivaldybės administracijos padaliniais, vykdyti bendras veiklas. Daugelis jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidų ir sąlygų, pavyzdžiui, lėšos jaunimui, patalpos, bendradarbiavimas, projektų bendrafinansavimas, savivaldybės administracijos vadovybei yra savaime suprantamas dalykas. Todėl JRK lengviau pagrįsti savo poziciją.

Pagrindinė problema savivaldybėje – jaunimo pasyvumas, nenoras imtis veiklos, atsakomybės. Nėra stiprios jaunimo organizacijų sąjungos. Todėl jau antri metai JRK daugiau dirba su kultūros ir švietimo darbuotojais, siekdama jiems suteikti naujų įgūdžių ir kompetencijos darbe su jaunimu. Organizuoti keli mokymai kultūros centrų vadovams apie atviras erdves kultūros įstaigoje, apie darbą su jaunimu atvirose erdvėse. Bendradarbiaujant su Kauno kolegijos Kėdainių Jonušo Radvilos fakultetu organizuojami pedagoginių-psichologinių žinių kurso mokymai dirbantiems su vaikais ir jaunimu, bet neturintiems atitinkamo išsilavinimo. Taip siekiama ne tik padidinti darbuotojų su vaikais ir jaunimu skaičių, bet ir užtikrinti tokio darbo kokybę.

11. VERTINIMO APIBENDRINIMAS

Pagal Metodiką surinkti ir aprašyti duomenys glaustai apibendrinami vadovaujantis žemiau pateikiamu analizės modeliu (14 pav.).

14 pav. Analizės modelis

Šaltinis: sudaryta autorių

Kaip savivaldybės jaunimo politikos kryptys atitinka nacionalinės jaunimo politikos kryptis ir savivaldybės jaunimo situaciją?

Pagrindinės savivaldybės jaunimo politikos kryptys, nustatytos savivaldybės parengtuose dokumentuose, yra formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti. Visgi, įgyvendinama savivaldybės jaunimo politika daugiausiai pasiekia aktyvų jaunimą, tuo tarpu viena didžiausių problemų yra jaunimo pasyvumas. Jaunimo politikos priemonės struktūrinėms problemoms spręsti yra nepakankamos. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama užimtumui, pagalbai socialiai pažeidžiamam jaunimui, savanorystei, jaunai šeimai ir būstui, verslumui ir socialinei apsaugai. Taip pat savivaldybės administracija galėtų skirti daugiau dėmesio nemokamai kultūrinei, sportinei ir kitai poilsio veiklai. Jaunimas turėtų būti geriau įtrauktas į savivaldybės darbo grupių, komitetų ir savivaldybės tarybos veiklą, kad galėtų geriau atstovauti savo poreikius.

Nacionalinės jaunimo politikos 2011-2019 m. plėtros programos strateginis tikslas – sukurti palankią aplinką (sąlygas) jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai Lietuvoje. Šioje programoje numatomi penki tikslai ir įvardijami uždaviniai jiems įgyvendinti, pateikiama analizė kiekvienam tikslui pagrįsti, apibrėžiami vertinimo kriterijai ir jų reikšmės.

Kėdainių rajono savivaldybės strateginiame veiklos plane 2009-2011 m. yra 13 programų (2012-2014 m. – 11 programų), kuriose jaunimo klausimai yra integruoti. Jaunimo veiklai skiriamos veiklos ir lėšos detalčiau yra pateiktos 05 Programoje „Kultūros veiklos plėtra“. Šios

programos 4 tikslas - formuoti bei įgyvendinti jaunimo politiką rajone, vykdyti veiklas, skirtas jaunimo situacijai gerinti - atitinka Nacionalinės jaunimo politikos 2011-2019 m. plėtros programos nurodytus tikslus ir uždavinius. Apibendrinant, savivaldybės jaunimo politikos kryptys gerai²¹ atitinka nacionalinės jaunimo politikos kryptis ir savivaldybės jaunimo situaciją.

Ar jaunimo politika yra integruota, horizontali?

Jaunimo politika savivaldybėje yra įgyvendinama kaip horizontali politika bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais, integruojant jaunimo tematiką į sektorinės politikos sritis. Aktyviai jaunimo užimtumo klausimus sprendžia Kultūros ir sporto skyrius, Švietimo skyrius. JRK nuomone, jaunimo politikai įgyvendinti skirtas tinkamas darbuotojų skaičius savivaldybės administracijoje, tačiau šiems darbuotojams priskirta per daug papildomų veiklų. Dažniausiai su jaunimu susijusias veiklas inicijuoja JRK, kiti savivaldybės administracijos skyriai padeda, kiek tai liečia jų tiesiogines funkcijas. Pagal poreikį, skyriai bendradarbiauja svarstant įvairius jaunimo klausimus, rengiant projektus, organizuojant renginius. Pagal šį kriterijų Kėdainių rajono savivaldybė yra vertinama gerai.

Ar jaunimo politika įgyvendinama užtikrinant suinteresuotųjų šalių dalyvavimą?

Jaunimo politikai aktualių sprendimų priėmimo dalyvauja tik patys aktyviausi jauni žmonės. Jaunimo atstovavimas didžiaja dalimi vyksta per Jaunimo reikalų tarybą. Remiantis vertinimo duomenimis, Kėdainių rajono jaunimo atstovai neblogai išnaudoja savo atstovavimo galimybes. Jaunimo organizacijų atstovai teikia palyginti nedaug pasiūlymų SJRT, tačiau pateikti pasiūlymai dažniausiai keliauja į savivaldybės tarybą ir ten yra gana sėkmingai priimami.

Siūloma stiprinami SJRT įgaliojimus arba jaunimo atstovai turėtų būti daugiau įtraukiami į kitų savivaldybės komitetų, savivaldybės tarybos veiklą. Kita vertus, patiems jaunuoliams labai trūksta įgūdžių, reikėtų stiprinti įvairias kompetencijas, mokyti ir šviesti apie skirtingas viešosios politikos sritis, dalyvavimo galimybes, projektų reikalavimus, savivaldybės prioritetus ir kt. Reikėtų daugiau dėmesio skirti vietos bendruomenių jaunimo įtraukimui. Siūloma nuolat vykdyti jaunimo dalyvavimo bendruomenėse, neformaliuose judėjimuose analizę. Tikslinga būtų bendradarbiauti su bendruomenių aktyvu, skleidžiant darbo su jaunimu metodų patirtį. Apibendrinant, pagal šį kriterijų Kėdainių rajono savivaldybė yra vertinama gerai.

Ar jaunimo politika yra informuota (grįsta poreikių nustatymu)?

Lietuvoje pagalbos politikos formavimui funkcija (apimanti stebėseną, vertinimą, ir peržiūrą) yra kol kas mažiausiai išplėtotą ir suprantama valdymo dalis, ypač savivaldybių lygmeniu. Remiantis surinktais duomenimis, galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybėje kol kas neįsitvirtino duomenimis ir įrodymais pagrįsta sprendimų priėmimo sistema. Tokia situacija būdinga ir kitoms savivaldybėms. Viena akivaizdžiausių problemų yra ta, kad renkama mažai jaunimo situacijos duomenų, jie renkami nesistemiškai (nėra nuosekliai lyginama situacija pamečiui). Tačiau pagrindinė problema yra analitinės funkcijos (tyrimų, vertinimo, analizės)

²¹ Vertinama skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visai neatitinka, 2 – prastai atitinka, 3 – vidutiniškai atitinka, 4 – gerai atitinka, 5 – puikiai atitinka. Jeigu vertinama per vidurį, pavyzdžiui, 2.5 ir 4.5, vertinimas yra, atitinkamai, „prastai-vidutiniškai“ ir „labai gerai“.

trūkumas – ši funkcija nėra sistemingai vykdoma. Vis dėlto Kėdainių rajono savivaldybės JRK renka tam tikrus duomenis ir juos pateikia rengiant metinius planus ir ataskaitas. Taip pat atlikti pavienių tyrimų duomenys buvo naudojami rengiant JRK veiklos planus, savivaldybės strateginius planus ir kt. Ateityje tokius tyrimus reikėtų atlikti sistemingai. Pagal šį kriterijų Kėdainių rajono savivaldybė yra vertinama vidutiniškai.

Ar įgyvendinant jaunimo politiką atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus?

Savivaldybė neišskiria jaunimo tikslinių grupių, kurioms turėtų būti teikiamas prioritetas bei netiria atskirų grupių poreikių (pvz., probleminio jaunimo, esančiųjų socialinėje atskirtyje, ir pan.), todėl neįmanoma įvertinti, kaip savivaldybės jaunimo politika atitinka atskirų jaunimo grupių poreikius. Tikėtina, kad atskiri savivaldybės skyriai turi pavienius duomenis apie jaunimo situaciją ir jo grupes, tačiau šiais duomenimis nėra efektyviai dalinamasi, JRK duomenų nerenka ir jų neanalizuoja. Apibendrinant, pagal šį kriterijų Kėdainių rajono savivaldybė yra vertinama vidutiniškai.

Ar sukurtos pakankamos prielaidos JP įgyvendinimui savivaldybėje: išteklių (žmogiškųjų išteklių ir finansinių lėšų) JRK darbo sąlygų atžvilgiu?

Jaunimo politikai skiriamas biudžetas nėra pakankamas, todėl ne visada yra galimybių spręsti esmines struktūrines savivaldybės jaunimo problemas. Šiuo metu visa atsakomybė už jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo rezultatus perkeliama JRK. Kėdainių rajono savivaldybėje formaliai sudarytos pakankamos jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidos: suformuota ir veikia Jaunimo reikalų taryba, patvirtinti jos nuostatai, reguliariai rengiami SJRT posėdžiai, patvirtintas SJRT metinis veiklos planas. Tačiau JRK yra vienintelis pareigūnas nuosekliai užsiimantis jaunimo reikalais savivaldybėje. JRK turi politinį ir strateginį palaikymą iš vadovybės, tačiau pagrindinis trūkumas tas, kad dėl riboto biudžeto JRK galimybės inicijuoti struktūrines reformas ar daugiau lėšų reikalaujančias priemones yra ribotas. Apibendrinant, pagal šį kriterijų Kėdainių rajono savivaldybė yra vertinama gerai.

Ar yra prielaidų teigti, kad jaunimo politika savivaldybėje yra rezultatyvi?

Nors šiuo tyrimu nebuvo siekiama vertinti savivaldybės įgyvendinamos jaunimo politikos rezultatų, interviu ir apklausos metu surinkti duomenys leidžia pateikti apibendrinimą, koku mastu savivaldybės jaunimo politika pasiekia jai keliamus rezultatus. Savivaldybėje veikiančių, su jaunimu dirbančių, organizacijų atstovų buvo prašoma įvertinti jaunimo politikos pasiekimus per pastaruosius trejus metus šiose srityse: plėtojant neformalų švietimą, didinant jaunimo galimybes įsidarbinti, skatinant jaunimo kūrybiškumą ir verslumą, rūpinantis jaunimo sveikata ir priklausomybių prevencija, užtikrinant jaunimo dalyvavimą, aktyvumą, savanorystę, mažinant jaunimo socialinę atskirtį, skatinant tarptautinę jaunimo veiklą (15 pav.).

Apibendrinant vertinimui surinktus duomenis, Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos rezultatyvumas vertintinas vidutiniškai-gerai.

15 pav. Įvertinkite, ar, Jūsų nuomone, savivaldybės įgyvendinama jaunimo politika per pastaruosius trejus metus pasiekė gerų rezultatų žemiau įvardintose srityse. Pateikite savo nuomonę, įvertindami skalėje nuo 1 iki 5, kur 1 – visiškai nesutinkate su teiginiu, o 5 – visiškai sutinkate su teiginiu. Atsakymų vidurkiai. N=11

Šaltinis: Kėdainių rajono organizacijų apklausa, 2011

1 PRIEDAS. ATLIKTŲ INTERVIU SĄRAŠAS

32 lentelė. Atliktų interviu sąrašas

Vardas, pavardė	Pareigos	Interviu data
Audronė Stadalnykienė	Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatore	Klausimai buvo teikiami nuosekliai viso ataskaitos rengimui skirtu laiku metu
Viktoras Fiodorovas	Kėdainių rajono savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas	2012-02-07
Vytautė Rupeikaitė	Kėdainių rajono savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos narė	2012-07-10

Šaltinis: sudaryta autorių

Viešosios politikos ir vadybos
institutas
Gedimino pr. 50
LT-01110 Vilnius
Tel. +370 5 2620338
Faks. +370 5 2625410
info@vpvi.lt
www.vpvi.lt

